PÁRTÉPITÉS

KISKÖNYVTÁRA

1

SZIKRA

ISZIKRA

A PÁRTÉPITÉS KISKÖNYVTÁRA

1. sz.

SZTÁLIN

A KRITIKÁRÓL ÉS ÖNKRITIKÁRÓL

SZEMELVÉNYEK SZTÁLIN ELVTÁRS MŰVEIBŐL

SZIKRA

BUDAPEST 1950

Felelős kiadó a Szikra Könyvkiadó vezérigazgatója

[BECSÜLETES ÉS FORRADALMI ÖNKRITIKÁT!]*

A Központi Bizottságnak a SzK(b)P XV. kongresszusán mondott politikai beszámoló III. fejezetének «A párt állapota» c. 1. pontjából

1927 december 3

Általában ilyen a képe elvtársak, a pártépítés terén elért eredményeinknek.

Ez nem azt jelenti, elvtársak, hogy nálunk a pártban nincsenek fogyatékosságok. Nem, fogyatékosságok vannak, méghozzá komoly fogyatékosságok. Hadd szóljak most néhány szót ezekről a fogyatékosságokról.

Nézzük például, hogyan vezetik pártszervezeteink a gazdasági és más szervezeteket. Vajjon itt minden rendben van-e nálunk? Nem, nincs minden rendben. Nálunk nemcsak a helyi szervezetekben, hanem a központban is gyakran — hogy úgy mondjam — családi alapon, otthoniasan oldják meg a kérdéseket. Iván Ivanovics, aki valamely szervezet vezetőségének tagja, mondjuk, igen durva hibát követett el és elrontotta a dolgot. De Iván Fjódorovics nem akarja őt bírálni, nem akarja feltárni és kijavítani hibáit. Nem akarja, mivel nem óhajt „ellenségeket szerezni". El-

* A szögletes zárójellel megkülönböztetett címek a szerkesztőségtől származnak.

követték a hibát, elrontották a dolgot — oda se neki! Hiszen ki nem téved? Ma én kegyelmezek meg Iván Ivanovicsnak. Holnap ő kegyelmez meg nekem, Iván Fjódorovicsnak. Mert mi a biztosítéka annak, hogy én szintén nem tévedek? Tehát csak mértékkel és minden jóra fordul. Békesség és jóakarat. Azt mondják, hogy az elkövetett hiba elrontja nagy ügyünket? Annyi baj legyen! Majd csak egyenesbe jövünk egyszer.

Rendszerint így gondolkoznak, elvtársak, egyes felelős funkcionáriusaink.

De mit jelent ez? Ha mi, bolsevikok, akik az egész világot bíráljuk, akik, Marx szavaival szólva, az eget ostromoljuk, ha mi egyik-másik elvtársunk nyugalma kedvéért lemondunk az önbírálatról — vajjon nem világos-e, hogy ennek csak nagy ügyünk pusztulása lehet a vége? (Felkiáltások: „Helyes!" Taps.)

Marx azt mondotta, hogy a proletárforradalom egyebek között abban különbözik minden más forradalomtól, hogy önmagát bírálja és bírálva önmagát, erősödik. Ez Marxnak nagyon fontos útmutatása. Ha mi, a proletárforradalom képviselői, szemet hunyunk fogyatékosságaink előtt, családi alapon fogjuk megoldani a kérdéseket, kölcsönösen elhallgatjuk egymás hibáit és nem fakasztjuk fel a fekélyeket, hanem hagyjuk, hogy tovább terjedjenek a pártszervezet belsejében — ugyan ki fogja kiküszöbölni ezeket a hibákat, ezeket a fogyatékosságokat?

Vajjon nem világos-e, hogy megszűnünk proletárforradalmárok lenni és minden bizonnyal elpusztulunk, ha nem űzzük ki sorainkból ezt a nyárspolgári szellemet, ezt a családiaskodást, építésünk legfontosabb kérdéseinek megoldásánál?

Vajjon nem világos-e, hogy ha vonakodunk becsületesen és nyiltan önbírálatot gyakorolni, ha vonakodunk becsületesen és nyiltan kijavítani hibáinkat, akkor

elzárjuk magunk előtt az előrehaladásnak, ügyünk megjavításának, ügyünk újabb sikereinek útját?

Hiszen fejlődésünk nem síma, zökkenőmentes felfelé ívelés. Nem, elvtársak, nálunk vannak osztályok, vannak ellentmondások az országon belül, van multunk, van jelenünk és jövendőnk, ezek között ellentmondások vannak és nem tudunk előrehaladni az élet hullámain való édes ringatódzással. Harcban, az ellentmondások kibontakozása, ezeknek az ellentmondásoknak leküzdése, ezeknek az ellentmondásoknak feltárása és felszámolása útján haladunk előre.

Amíg osztályok vannak, sohasem jutunk el odáig, hogy azt mondhassuk: no, hál'istennek, most már minden rendben van. Sohasem, elvtársak.

Életünkben mindig elhal valami. De az, ami elhal, nem akar egyszerűen meghalni, hanem harcol a létéért, védelmezi idejétmult ügyét.

Életünkben mindig születik valami új. De az, ami születik, nem születik egyszerűen, hanem visít, kiabál, védelmezi a léthez való jogát. (F e l k i á l t á s o k: „Helyes!" T a p s.)

A régi és az új, az elhaló és a keletkező közötti harc — ez fejlődésünk alapja. Ha nem vesszük észre és nem tárjuk fel nyiltan és becsületesen, ahogyan bolsevikokhoz illik, munkánk fogyatékosságait és hibáit, akkor elzárjuk magunk előtt az előrehaladás útját. De mi előre akarunk haladni. És éppen azért, mert előre akarunk haladni, egyik legfontosabb feladatként kell kitűznünk a becsületes és forradalmi önbírálatot. Enélkül nincs előrehaladás. Enélkül nincs fejlődés.

De éppen ezen a vonalon nálunk még mindig sántít a dolog. Sőt mi több, elég néhány siker, hogy megfeledkezzenek a fogyatékosságokról, megnyugodjanak és elbizakodjanak. Két-három nagyobb siker — és önbizalmunk már nem ismer határt. További két-

három nagyobb siker — és már azt hiszik, hogy övék az egész világ. De a hibák megmaradnak, a fogyatékosságok tovább élnek, a fekélyek nem fakadnak fel, hanem egyre mélyebben hatolnak be pártunk szervezetébe.

A második fogyatékosság abban áll, hogy az adminisztrálás módszerét átviszik a pártba, hogy a meggyőzés módszerét, amely döntő jelentőségű a pártban, az adminisztrálás módszerével helyettesítik. Ez a fogyatékosság nem kevésbbé veszélyes, mint az első. Miért? Azért, mert azzal a veszéllyel jár, hogy pártszervezeteink, amelyek öntevékeny szervezetek, közönséges irodákká válnak. Ha meggondoljuk, hogy a különböző gazdasági, szövetkezeti és állami intézményekben körülbelül 60 000 igen aktív pártmunkásunk van, akik ott a bürokratizmus ellen harcolnak, be kell látnunk, hogy amikor a különböző intézményekben a bürokratizmus ellen harcolnak, egy részüket a bürokratizmus olykor megfertőzi s ezek aztán a pártszervezetbe magukkal hozzák a bürokratizmust. Ez nem bűnünk elvtársak, hanem bajunk, mert amíg állam van, ez a folyamat kisebb-nagyobb mértékben folytatódni fog. És éppen azért, mert ennek a folyamatnak némi gyökerei vannak az életben, fel kell fegyverkeznünk e fogyatékosság elleni harcra, fokozni kell pártunk tömegeinek aktivitását, be kell vonni őket a pártvezetés kérdéseinek megoldásába, rendszeresen meg kell valósítani a pártonbelüli demokráciát és pártunk gyakorlatában nem szabad megtűrni, hogy az adminisztrálás módszerével helyettesítsék a meggyőzés módszerét.

Pártunk harmadik fogyatékossága abban áll, hogy egyes elvtársaink együtt akarnak úszni az árral, símán, nyugodtan, perspektívák nélkül, anélkül, hogy a jövőbe tekintenének, mert azt szeretnék, hogy körülöttük ünnepélyes, és diadalmas hangulat uralkodjék, hogy

mindennap ünnepi ülések legyenek, hogy mindenütt tapsoljanak és hogy mindegyikünk felváltva helyet foglaljon mindenféle elnökség tiszteletbeli tagjainak sorában. (D e r ü l t s é g, t a p s.)

Az ünnepélyes hangulat szertelen vágya, a dekorációk és mindenféle szükséges és fölösleges jubileum iránti vonzalom, úszni, amerre az ár hömpölyög, nem nézve, hová visz bennünket (d e r ü l t s é g, t a p s) — ez a lényege a pártgyakorlatunk harmadik fogyatékosságának, ez az alapja pártéletünk hiányosságainak.

Láttak-e önök evezősöket, akik verejtékes arccal becsületesen eveztek, de nem látták, hová viszi őket az ár? Én láttam ilyen evezősöket a Jenyiszéjen. Becsületes és fáradhatatlan evezősök voltak. De az volt a bajuk, hogy nem látták, és nem is akarták látni, hogy a hullám a sziklához csaphatja őket és elpusztulhatnak.

Ugyanígy tesznek egyes elvtársaink is. Becsületesen, lankadatlanul eveznek, símán úsznak, együtt az árral, de hogy hová, nem tudják, de még tudni sem akarják. Munka perspektíva nélkül, munka kormány és vitorla nélkül — ide vezet az a vágy, hogy okvetlenül együtt ússzunk az árral.

És az eredmény? Az eredmény világos: először elpenészednek, azután szürkévé válnak, azután befonja őket a nyárspolgári szellem hínárja, és végül tökéletes nyárspolgárokká válnak. Ez a valóságos elfajulás útja.

Ezek elvtársak, pártgyakorlatunk és pártéletünk fogyatékosságai, amelyekről néhány keserű szót kívántam szólni.

„Pravda" 279. sz.
1927 december 27.
Sztálin Művei. 10. köt. 329—331. old. (oroszul).

AZ ÖNKRITIKÁRÓL

«A Központi Bizottság és a Központi Ellenőrző Bizottság áprilisi együttes plénumának munkájáról» c., a SzK(b)P moszkvai szervezete aktíva-gyűlésén mondott beszéd 1. fejezete

1928 április 13

A plénum munkáját, a plénumon lezajlott vitákat és a plénum határozatait az a tény jellemzi, hogy a plénum munkája elejétől végig a legkíméletlenebb önkritika jegyében folyt le. Sőt, a plénumon egyetlen kérdést sem tárgyaltak, egyetlen felszólalás sem hangzott el munkánk fogyatékosságainak bírálata, szervezeteink önbírálata nélkül. Fogyatékosságaink bírálata, a párt-, szovjet-, és gazdasági szervezetek becsületes és bolsevik önkritikája adta meg a plénum munkájának alaptónusát.

Tudom, hogy pártunk soraiban vannak olyanok, akik nem nagyon kedvelik a bírálatot és különösen az önbírálatot. Ezek az emberek, akiket „lakkozott" kommunistáknak nevezhetnénk (d e r ü l t s é g), gyakran morognak, elhessegetve az önbírálatot: már megint ez az átkozott önbírálat, már megint fogyatékosságaink kiteregetése — hát nem lehet már nyugodtan élni? Világos, hogy ezeknek a „lakkozott" kommunistáknak semmi közük sincs pártunk szelleméhez, a bolsevizmus szelleméhez. Nos, mivelhogy vannak nálunk

ilyen hangulatú emberek, akik korántsem fogadják lelkesedéssel az önkritikát, felvetődik a kérdés: van-e szükségünk önkritikára, honnan ered az önkritika és mi a haszna?

Azt hiszem, elvtársak, hogy az önbírálatra épp olyan szükségünk van, mint a levegőre, mint a vízre. Azt hiszem, hogy nélküle, az önkritika nélkül, pártunk nem tudna előrehaladni, nem tudná feltárni fekélyeinket, nem tudná kiküszöbölni fogyatékosságainkat. Pedig sok a fogyatékosság nálunk. Ezt nyíltan és becsületesen be kell ismernünk.

Az önkritika jelszava nem új jelszó. Az önkritika a bolsevik párt egyik talpköve. A proletárdiktatúra rendszerének egyik talpköve. Ha országunk a proletárdiktatúra országa, a diktatúrát pedig *egy* párt, a kommunisták pártja vezeti, amely nem osztja és nem oszthatja meg a hatalmat más pártokkal — akkor világos, hogy saját magunknak kell feltárnunk és kijavítanunk hibáinkat, ha előre akarunk haladni, akkor világos, hogy rajtunk kívül senki sincs, aki feltárja és orvosolja azokat. Nem világos-e elvtársak, hogy az önbírálatnak az egyik legkomolyabb erőnek kell lennie, amely előrehajtja fejlődésünket?

Az önkritika jelszava pártunk XV. kongresszusa után különösen erőteljes fejlődésnek indult. Miért? Azért, mert a XV. kongresszus után, amely felszámolta az ellenzéket, a pártban új helyzet alakult ki, amellyel lehetetlen számot nem vetnünk.

Mennyiben új ez a helyzet? Annyiban, hogy nálunk nincs, vagy majdnem nincs többé ellenzék, annyiban, hogy tekintettel az ellenzéken aratott könnyű győzelemre, amely önmagában véve komoly előny a párt számára, a pártot az a veszély fenyegetheti, hogy megpihenünk babérainkon, nyugalomra térünk és szemet hunyunk munkánk fogyatékosságai előtt.

Az ellenzéken aratott könnyű győzelem igen nagy előnyt jelent pártunk számára. De különös hátránya is lehet, az tudniillik, hogy a pártot az önelégültség érzése, az önteltség érzése hathatja át, hogy a párt esetleg megpihen babérain. De mit jelent az, ha megpihenünk babérainkon? Ez azt jelenti, hogy lemondtunk további előrehaladásunkról. Ahhoz pedig, hogy ez meg ne történjék, önkritikára van szükségünk, de nem arra a rosszindulatú és lényegében ellenforradalmi kritikára, amelyet az ellenzék gyakorolt, hanem becsületes, nyílt kritikára, bolsevik önkritikára.

Pártunk XV. kongresszusa ezzel a körülménnyel számolt, amikor kiadta az önkritika jelszavát. Azóta az önkritika hulláma egyre magasabbra csap és a Központi Bizottság és a Központi Ellenőrző Bizottság áprilisi plénumának munkájára is rányomta bélyegét.

Furcsa volna, ha félnénk attól, hogy ellenségeink, belső s ugyanúgy külső ellenségeink is, kihasználják fogyatékosságaink bírálatát és lármát csapnak: aha, náluk, a bolsevikoknál, nincs minden rendben. Furcsa volna, ha mi, bolsevikok félnénk mindettől. A bolsevizmus ereje éppen abban rejlik, hogy nem fél beismerni hibáit. Hadd tárja fel a párt, hadd tárják fel a bolsevikok, hadd tárja fel országunk minden becsületes munkása és dolgozója munkánk fogyatékosságait, építésünk fogyatékosságait, hadd jelöljék meg fogyatékosságaink kiküszöbölésének útját, hogy munkánkban és építésünkben ne legyen tespedés, mocsár, rothadás, abból a célból, hogy egész munkánk, egész építésünk napról-napra javuljon és sikert sikerre halmozzon. Ez most a fődolog. Ott pedig hadd fecsegjenek ellenségeink fogyatékosságainkról — az ilyen semmiségek nem hozhatják zavarba, nem szabad zavarba hozniok a bolsevikokat.

Végül, van még egy körülmény, amely önkritikára késztet bennünket. A tömegek és a vezérek kérdésére gondolok. Az utóbbi időkben nálunk több értelemben sajátos viszony kezdett kialakulni a vezérek és a tömegek között. Egyfelől kiemelkedett, történelmileg kialakult nálunk egy vezetőcsoport, amelynek tekintélye egyre nő s amely szinte elérhetetlenné válik a tömegek számára. Másfelől, mindenekelőtt a munkásosztály tömegei, a dolgozók tömegei általában rendkívül lassan emelkednek fel, a vezérekre alulról felfelé, káprázó szemmel kezdenek nézni, s nemritkán félnek bírálni vezéreiket.

Persze az a tény, hogy nálunk olyan vezetők csoportja alakult ki, akik igen-igen magasra emelkedtek és nagy tekintélynek örvendenek — ez a tény önmagában pártunk nagy vívmánya. Világos, hogy ilyen tekintélyes vezetőcsoport nélkül egy nagy országot vezetni elképzelhetetlen dolog. De az a tény, hogy a vezérek, felfelé haladva, eltávolodnak a tömegektől, a tömegek pedig alulról felfelé kezdenek rájuk nézni és nem merik őket bírálni — ez a tény okvetlenül azzal a veszéllyel jár, hogy a vezérek elszakadnak a tömegektől s a tömegek eltávolodnak a vezérektől.

Ez a veszély arra vezethet, hogy a vezérek elbizakodottakká válnak és csalhatatlanoknak fogják tartani magukat. Márpedig mi jó lehet abban, hogy a csúcsszervekben levő vezetők elbízzák magukat és felülről lefelé kezdenek tekinteni a tömegekre? Világos, hogy ennek csak a párt pusztulása lehet a vége. Mi azonban előre akarunk haladni és meg akarjuk javítani munkánkat, nem pedig pusztulásba vinni a pártot. S éppen azért, hogy előrehaladjunk és megjavítsuk a viszonyt a tömegek és a vezérek között, állandóan nyitva kell tartanunk az önkritika szelepét, lehetővé kell tennünk a szovjet embereknek, hogy vezéreiknek „megmossák

a fejét", bírálják hibáikat, nehogy a vezérek elbizakodjanak, nehogy a tömegek eltávolodjanak a vezérektől.

A tömegek és vezérek kérdését olykor összekeverik a kiemelések kérdésével. Ez helytelen, elvtársak. Nem új vezérek kiemeléséről van szó, noha ez a dolog igen komoly figyelmet érdemel a párt részéről. Arról van szó, hogy megtartsuk a már kiemelkedett és nagytekintélyű vezéreket olyformán, hogy megszervezzük az állandó és megbonthatatlan kapcsolatot köztük és a tömegek között. Arról van szó, hogy fogyatékosságaink önbírálata és bírálata alapján a párt eleven és éber morális ellenőrzéséül széles pártközvéleményt, széles munkásközvéleményt szervezzünk, amelynek szavára a legtekintélyesebb vezéreknek is figyelmesen kell hallgatniok, ha meg akarják tartani a párt bizalmát, a munkásosztály bizalmát.

Ebből a szempontból a sajtó, párt- és szovjet sajtónk jelentősége valóban felbecsülhetetlen. Ebből a szempontból feltétlenül üdvözölnünk kell a „Právda" kezdeményezését, hogy megszervezte a „Munkás-Paraszt Ellenőrzés Lapja" c. mellékletet, amely rendszeresen bírálja munkánk fogyatékosságait. Csak arra kell törekedni, hogy a kritika ne felületes, hanem komoly és mélyenjáró legyen. Ebből a szempontból üdvözölnünk kell a „Komszomolszkaja Právda" kezdeményezését is, azt, hogy hévvel, szenvedélyesen ostorozza munkánk fogyatékosságait.

Olykor szidják a bírálókat, mert kritikájuk nem tökéletes, mert a bírálat néha nem bizonyul százszázalékig helyesnek. Nem ritkán azt követelik, hogy a bírálatnak minden pontban igaza legyen, ha pedig nem mindenben helytálló, elkezdik ócsárolni, becsmérelni.

Ez helytelen, elvtársak. Ez veszélyes eltévelvedés. Próbáljanak csak ilyen követelményt támasztani s legott betapasztották a száját a munkások, munkás-

levelezők, falusi levelezők százainak meg ezreinek, akik javítani kívánnak fogyatékosságainkon, de nem mindig értenek ahhoz, hogy helyesen fogalmazzák meg gondolataikat. Ebből síri csend származna, nem pedig önkritika.

Önöknek tudniok kell, hogy a munkások olykor fáznak megmondani az igazságot munkánk fogyatékosságairól. Fáznak nemcsak azért, mert ebből „kellemetlenségük" származhat, hanem azért is, mert „kicsúfolhatják" őket a tökéletlen kritikáért. De honnan vegye az egyszerű munkás, az egyszerű paraszt, aki saját bőrén érzi munkánk és tervezésünk fogyatékosságait, ugyan honnan vegye a képességet ahhoz, hogy kritikáját alaposan megindokolja? Ha önök százszázalékig helyes bírálatot fognak követelni tőlük, ezzel minden alulról jövő kritikát, minden önkritikát lehetetlenné tesznek. Ezért gondolom, hogy ha a bírálatban csak 5—10 százalék igazság van is, az ilyen kritikát is üdvözölni kell, figyelmesen kell meghallgatni és egészséges magvát tekintetbe kell venni. Ellenkező esetben, ismétlem, betapasztanák a száját a Szovjetek ügyéhez hű emberek százainak és ezreinek, akik még nem eléggé gyakorlottak bíráló munkájukban, de akiknek ajkáról maga az igazság szól.

S éppen azért, hogy ne fojtsuk el az önkritikát, hanem fejlesszük, éppen ezért szükséges, hogy figyelmesen hallgassuk meg a szovjet emberek mindenféle bírálatát, még akkor is, ha az olykor nem egészen és nem minden pontjában helytálló. Csak ebben az esetben lesznek a tömegek biztosak afelől, hogy a nem egészen tökéletes kritika miatt nem lesz „bántódásuk" és hogy kritikájuk némely tévedése miatt nem fogják őket „kicsúfolni". Csak ilyen feltételek mellett ölthet az önkritika valóban tömegjelleget és válthat ki valóban tömegvisszhangot.

Magától értetődik, hogy itt nem „akármilyen" kritikáról van szó. Az ellenforradalmár kritikája szintén kritika. De ez a kritika a Szovjethatalom bemocskolását, iparunk aláásását, pártmunkánk bomlasztását tűzi ki céljául. Világos, hogy nálunk nem ilyen kritikáról van szó. Én nem ilyen kritikáról beszélek, hanem olyanról, amely szovjet emberektől indul ki, olyan kritikáról, amelynek az a célja, hogy a Szovjethatalom szerveit, iparunkat, párt- és szakszervezeti munkánkat megjavítsa. A kritikára a Szovjethatalom megszilárdítása, nem pedig annak gyengítése érdekében van szükségünk. S éppen azért, hogy megszilárdítsuk és megjavítsuk ügyünket, éppen azért hirdeti pártunk a kritika és önkritika jelszavát.

Mit várunk elsősorban az önkritika jelszavától, milyen eredményeket hozhat számunkra, ha helyesen és becsületesen valósítjuk meg? Legalább is két eredménnyel kell járnia. Először, fokoznia kell a munkásosztály éberségét, jobban ráirányítania a munkásosztály figyelmét fogyatékosságainkra, meg kell könnyítenie ezeknek a fogyatékosságoknak kiküszöbölését, s lehetetlenné kell tennie mindennemű „meglepetést" építőmunkánkban. Másodszor, emelni fogja a munkásosztály politikai műveltségének színvonalát, ki fogja fejleszteni a munkásosztályban azt az érzést, hogy övé az ország és megkönnyíti a munkásosztálynak, hogy megtanulja az országot igazgatni.

Gondolkodtak-e azon, hogy nemcsak a Sahtü-ügy, hanem az 1928 januári gabonabegyüjtési válság is „meglepetés" volt sokunk számára? Különösen jellemző ebben a tekintetben a Sahtü-ügy. Öt éven át működött a polgári szakemberek ellenforradalmi csoportja, amely a nemzetközi tőke szovjetellenes szervezeteitől kapta az utasításokat. Öt éven át írtak és küldözgettek szét szervezeteink mindenféle határozato-

kat és rendeleteket. Szénbányászatunk ügye természetesen mégis felfelé ívelt, mivel a gazdaság szovjet rendszere annyira életrevaló és erőteljes, hogy fejetlenségünk és hibánk ellenére, a szakemberek aknamunkája ellenére is felülkerekedett. Öt éven át folytatott a szakembereknek ez az ellenforradalmi csoportja kártevő munkát iparunkban, robbantotta fel a kazánokat, tette tönkre a turbinákat stb. Mi pedig csak ültünk, mintha misem történt volna. És „egyszerre", mint derült égből a villám — itt a Sahtü-ügy.

Rendjén való-e ez, elvtársak? Én azt hiszem, hogy ez semmiképpen sincs rendjén. Ülni a kormánynál és nézelődni, hogy semmit se lássunk mindaddig, amíg a nyakunkba nem szakad valami baj — ez még nem vezetés. A bolsevizmus nem így értelmezi a vezetést. Hogy vezethessünk, előre kell látnunk. Előrelátni azonban nem mindig könnyű, elvtársak.

Más az, amikor tíz-húsz vezető elvtárs figyel és vesz észre fogyatékosságokat munkánkban, a munkástömegek pedig nem akarnak vagy nem képesek sem figyelni, sem észrevenni fogyatékosságokat. Ebben az esetben minden esély megvan arra, hogy holtbizonyosan elkerüli valami a figyelmünket, nem veszünk mindent észre. És ismét más az, amikor tíz-húsz vezető elvtárssal együtt a munkások százezrei és milliói figyelik és veszik észre munkánk fogyatékosságait, tárják fel hibáinkat, gyürköznek neki az építés közös ügyének és jelölik ki a javítás útját. Ez utóbbi esetben biztosabbak lehetünk, hogy nem lesznek meglepetések, hogy a hátrányos jelenségeket idejében észreveszik és idejében intézkednek ezeknek a jelenségeknek felszámolása érdekében.

Nekünk úgy kell intézni a dolgot, hogy a munkásosztály ébersége fokozódjék, ne pedig lankadjon, hogy a munkások százezrei meg milliói kapcsolódjanak be a

szocialista építés közös művébe, hogy ne csak tíz-húsz vezető, hanem sok százezer és millió munkás és paraszt figyelje alaposan építésünk menetét, vegye észre hibáinkat és hozza azokat napvilágra. Csak ezzel a feltétellel nem lesznek nálunk „meglepetések". Ahhoz azonban, hogy ezt elérjük, ki kell fejleszteni fogyatékosságaink alulról kiinduló bírálatát, a tömegek ügyévé kell tennünk a kritikát, magunkévá kell tennünk és át kell ültetnünk az életbe az önkritika jelszavát.

Végül az önkritika jelszavának megvalósításával kapcsolatban hadd szóljak a munkásosztályban szunnyadó kulturális erők kifejlesztéséről, a munkásosztályt az ország igazgatására alkalmassá tevő jártasság kialakításáról. Lenin azt mondta :

> „A legfőbb dolog, ami nálunk kevés — a kulturáltság, az igazgatásban való jártasság... Gazdaságilag és politikailag a «nep» teljesen biztosítja számunkra azt a lehetőséget, hogy a szocialista gazdaság alapját felépítsük. «Csak» a proletariátusban és élcsapatában rejlő kulturális erőkön fordul meg a dolog".

Mit jelent ez? Azt jelenti, hogy építésünk egyik alapvető feladata — kifejleszteni a munkásosztályban a jártasságot és a hozzáértést az ország, a gazdaság és az ipar igazgatásában.

Ki lehet-e fejleszteni a munkásosztályban ezt a jártasságot és ezt a hozzáértést, ha nem szabadítjuk fel a munkások erejét és képességeit, munkásosztályunk legjobb embereinek erejét és képességeit, hogy bírálják hibáinkat, rámutassanak fogyatékosságainkra és előrevigyék munkánkat? Világos, hogy nem lehet.

Mi szükséges azonban ahhoz, hogy felszabadítsuk a munkásosztály s általában a dolgozók erejét és képességeit, s lehetővé tegyük számukra, hogy megszerezzék

az ország igazgatásához szükséges jártasságot? Ehhez mindenekelőtt az szükséges, hogy becsületesen és bolsevik módra valósítsuk meg az önkritika jelszavát, becsületesen és bolsevik módra valósítsuk meg a munkánkban előforduló fogyatékosságok és hibák alulról jövő kritikájának jelszavát. Mit jelent az, ha a munkások élnek a lehetőséggel és nyiltan és őszintén bírálják a munka fogyatékosságait, javítják munkánkat és viszik azt előre? Azt jelenti, hogy a munkások az ország, a gazdaság és az ipar vezetésének cselekvő részeseivé válnak. Ez pedig feltétlenül erősíti a munkásokban azt az érzést, hogy övék az ország, fokozza aktivitásukat, éberségüket, műveltségüket.

A munkásosztály kulturális erőinek kérdése egyike a döntő kérdéseknek. Miért? Azért, mert minden eddig létezett uralkodóosztály közül a munkásosztály, mint uralkodóosztály, a történelemben némileg különös és nem nagyon kedvező helyzetet foglal el. Minden eddigi uralkodóosztály — a rabszolgatartók, a földbirtokosok és a kapitalisták osztálya — egyúttal gazdag osztály is volt. Módjukban volt, hogy megtanítsák gyermekeiket az igazgatáshoz szükséges ismeretekre és jártasságra. A munkásosztály többek között abban különbözik tőlük, hogy nem gazdag osztály, azelőtt nem volt lehetősége arra, hogy gyermekeit az igazgatási ismeretekre és jártasságra taníttassa s ezt a lehetőséget csak most, a hatalomrajutás után szerezte meg.

Ez az, egyebek között, ami nálunk a kulturális forradalom kérdését oly égetővé teszi. Igaz, a Szovjetunió munkásosztálya uralmának tíz esztendeje alatt ebben a tekintetben sokkal többet ért el, mint a földbirtokosok és kapitalisták évszázadok alatt. De a nemzetközi és a belső helyzet olyan, hogy az elért eredmények **még korántsem elegendők. Ezért minden olyan**

eszközt, mely alkalmas arra, hogy emelje a munkásosztályban rejlő kulturális erők fejlettségének színvonalát, minden olyan eszközt, amely alkalmas arra, hogy megkönnyítse az ország, az ipar igazgatásában való jártasság és hozzáértés kifejlesztését a munkásosztályban — minden ilyen eszközt maradéktalanul ki kell használnunk.

Az elmondottakból azonban az következik, hogy az önkritika jelszava a proletariátus kulturális erői fejlesztésének egyik legfontosabb eszköze, eszköze annak, hogy a munkásosztály az igazgatáshoz szükséges jártasságot megszerezze. Ez eggyel több ok, amely amellett szól, hogy az önkritika jelszavának megvalósítása életbevágó feladatunk.

Nagyjából ezek a meggondolások teszik az önkritika jelszavát napjaink jelszavává.

Ezért nem csoda, hogy a Központi Bizottság és a Központi Ellenőrző Bizottság áprilisi plénumának munkája az önkritika jegyében folyt le.

„Právda" 90. sz.
1928 április 18.
Sztálin Művei. 11. köt. 28—38. old. (oroszul).

SZERVEZZÉTEK MEG AZ ALULRÓL JÖVŐ TÖMEGKRITIKÁT

A Komszomol VIII. kongresszusán mondott beszéd II. fejezete

1928 május 16

A második kérdés a bürokrácia elleni harc feladatára, a fogyatékosságaink tömegbírálatának megszervezésében álló feladatra és az alulról jövő tömegellenőrzés megszervezésének feladatára vonatkozik.

Előrehaladásunk egyik legádázabb ellensége a bürokratizmus. Ez ott él minden szervezetünkben — a párt-, a komszomol-, a szakmai és a gazdasági szervezetekben egyaránt. Amikor bürokratákról beszélnek, rendszerint ujjal mutogatnak a régi, pártonkívüli hivatalnokokra, akiket nálunk a karikatúrákban rendszerint pápaszemes embereknek rajzolnak. (D e r ü l t s é g.) Ez nem egészen helyes, elvtársak. Ha csak a régi bürokratákról lenne szó, a bürokrácia elleni harc igen könnyű volna. A baj az, hogy nem a régi bürokratákról van szó. Az új bürokratákról van szó, elvtársak, a Szovjethatalommal együttérző bürokratákról, és végül, a kommunisták közül kikerült bürokratákról. A kommunista bürokrata — a bürokrata legveszedelmesebb fajtája. Miért? Azért, mert párttagságával álcázza

bürokrata mivoltát. Márpedig ilyen kommunista-bürokraták — sajnos — szép számmal akadnak nálunk.

Vegyétek pártszervezeteinket. Valószínűleg olvastatok a szmolenszki ügyről, az artyómovi ügyről stb. Vajjon véletlenség ez? Mivel magyarázhatók az erkölcsi züllésnek és bomlásnak ezek a botrányos tényei pártszervezeteink egyes láncszemeiben? Azzal, hogy a képtelenségig vitték a párt egyedülálló helyzetét, elfojtották a párttagság hangját, eltiporták a pártonbelüli demokráciát, bürokráciát honosítottak meg. Hogyan kell harcolni ez ellen a baj ellen? Azt hiszem, hogy ez ellen a baj ellen a párttagság tömegeiből, az alulról kiinduló ellenőrzésnek megszervezésén kívül, a pártonbelüli demokrácia meghonosításán kívül semmiféle más eszköz nincs és nem is lehet. Mi kifogásolható van azon, ha felszítjuk a párttagság tömegeinek dühét ezek ellen az elzüllött elemek ellen és lehetővé tesszük a tömegeknek, hogy kiebrudalják az ilyen elemeket? Ezen aligha lehet valami kifogásolni való.

Vagy például vegyétek a komszomolt. Ti természetesen nem fogjátok tagadni, hogy imitt-amott vannak a komszomolban tökéletesen elzüllött elemek, akik ellen feltétlenül könyörtelen harcot kell folytatni. De hagyjuk az elzüllötteket. Vegyük azt a legutóbbi tényt, hogy a komszomolon belül olyan elvtelen csoportharc folyik egyes személyek körül, amely a komszomolban megmérgezi a légkört. Mivel magyarázható, hogy a komszomolban annyi „koszarjovistát" és „szoboljovistát" találunk, amennyit csak akarunk, míg a marxistákat lámpással kell keresni? (T a p s.) Mit mutat ez a tény, ha nem azt, hogy a komszomol csúcsszerveinek néhány láncszemében a bürokratikus megcsontosodás folyamata megy végbe?

Hát a szakszervezetek? Ki fogja tagadni, hogy a szakszervezetekben túlteng a bürokrácia? Nálunk a vállalatoknál vannak üzemi termelési értekezletek. Nálunk a szakszervezetek keretében vannak alkalmi ellenőrző bizottságok. Ezeknek a szerveknek az a feladata, hogy felébresszék a tömegeket, feltárják fogyatékosságainkat és kijelöljék építésünk megjavításának útjait. Miért nem fejlődnek nálunk ezek a szervek? Nem világos-e, hogy a szakszervezeti bürokrácia plusz a pártszervezetek bürokráciája az, ami nem engedi fejlődni a munkásosztálynak ezeket az igen fontos szerveit?

Végül, gazdasági szervezeteink. Ki fogja tagadni, hogy gazdasági szerveink sem szenvednek bürokráciahiányban? Vegyétek akár a Sahtü-ügyet. Vajjon a Sahtü-ügy nem arról tanuskodik-e, hogy gazdasági szerveink nem mennek előre, hanem másznak, vonszolódnak?

Hogyan vessünk véget a bürokráciának mindezekben a szervezetekben?

Ennek egyetlenegy módja van — az alulról jövő ellenőrzés megszervezése, a munkásosztály milliós tömegeiből kiinduló kritika megszervezése intézményeink bürokráciája, fogyatékosságaik, hibáik ellen.

Tudom, hogy amikor a dolgozó tömegek hevét felszítjuk szervezeteink bürokratikus elfajulásai ellen, olykor meg kell bántanunk egyes elvtársainkat, akiknek a multban voltak érdemeik, de most a bürokrácia betegségében szenvednek. De vajjon megállíthatja-e ez az alulról kiinduló ellenőrzés megszervezésére irányuló munkánkat? Azt hiszem, hogy nem állíthatja meg és nem szabad megállítania. A régi érdemekért mélyen meg kell hajolnunk előttük, az új hibákért és a bürokráciáért azonban jól végig lehetne vágni a hátukon. (Derültség. Taps.) Mit tehetünk egye-

bet? Miért ne tennők meg ezt, ha ezt követeli az ügy érdeke?

A felülről jövő kritikáról, a Munkás-Paraszt Ellenőrzéstől, a pártunk Központi Bizottságától stb. kiinduló kritikáról beszélnek. Mindez természetesen jó. De ez korántsem elegendő. Sőt mi több, a fődolog most egyáltalán nem ez. A fődolog most az, hogy nagyra duzzasszuk az alulról kiinduló kritika hullámát általában a bürokrácia, különösen pedig munkánk fogyatékosságai ellen. Csak ha kettős — alulról is, felülről is szorító — nyomást szervezünk, csak ha az alulról jövő kritikára helyezzük a súlypontot, csak akkor számíthatunk arra, hogy a harc eredményes lesz és gyökerestől kiirtjuk a bürokráciát.

Hiba volna azt gondolni, hogy csak a vezetők rendelkeznek tapasztalatokkal az építőmunkában. Ez nem igaz, elvtársak. A munkások milliós tömegei, akik iparunkat építik, napról-napra óriási tapasztalatokat halmoznak fel az építőmunka során, amelyek semmivel sem kevésbbé becsesek számunkra, mint a vezetők tapasztalatai. Az alulról jövő tömeges kritikára, az alulról jövő ellenőrzésre többek között azért van szükségünk, hogy a milliós tömegeknek ez a tapasztalata ne vesszen kárba, hogy számba vegyék és a gyakorlatban értékesítsék.

Ebből adódik a párt soronlevő feladata: *könyörtelen harc a bürokrácia ellen, az alulról jövő kritika megszervezése, ennek a kritikának számbavétele a fogyatékosságaink felszámolására irányuló gyakorlati döntések során.*

Nem mondhatjuk, hogy a komszomol, s különösen a „Komszomolszkaja Právda" nem számolt ennek a feladatnak fontosságával. A fogyatékosság itt az, hogy ennek a feladatnak teljesítését gyakran nem viszik végig. Ahhoz azonban, hogy ezt végigvigyék, nemcsak

a kritikát, hanem a kritika eredményét, azokat a javításokat is számításba kell venni, amelyeket a kritika eredményeképpen bevezetnek.

„Právda" 113. sz.
1928 május 17.
Sztálin Művei. 11. köt. 70—74. old. (oroszul).

Sztálin. A komszomolról. (A marxizmus-leninizmus kis könyvtára 56. sz.) Szikra 1949. 34—37. old.

LEVÉL A KOMMUNISTA AKADÉMIÁN MŰKÖDŐ PÁRTÉPITÉSI KÖR TAGJAIHOZ

1928 június 8

Ma megkaptam Szlepkov téziseit az önkritikáról. Ezeket a téziseket, mint kitűnik, az önök körében megvitatták. A kör tagjai azt beszélték nekem, hogy ezeket a téziseket olyan iratként adták közre, amelynek célja nem a Központi Bizottság vonalának bírálata, hanem annak megindokolása.

Helytelen volna tagadni a párttagoknak azt a jogát hogy bírálják a Központi Bizottság irányvonalát. Sőt mi több, megengedem, hogy körük tagjainak még arra is joguk van, hogy szűk körükben a Központi Bizottság téziseivel szembeállítsák külön téziseiket. Nyilvánvaló azonban, hogy Szlepkov téziseinek nem az a céljuk, hogy a Központi Bizottság irányvonalát bírálják, vagy bármi újat is szembeállítsanak vele, hanem az, hogy megmagyarázzák és megindokolják a Központi Bizottság álláspontját. Valószínűleg ezzel magyarázható, hogy Szlepkov tézisei moszkvai pártkörökben bizonyos mértékig elterjedtek.

Mindamellett, vagy éppen ezért, kötelességemnek tartom kijelenteni, hogy Szlepkov tézisei

a) az önbírálat kérdésében nem egyeznek a Központi Bizottság álláspontjával,

b) „kijavítják", „kiegészítik" és, természetesen, intézményeink és szervezeteink bürokratikus elemeinek a kedvéért lerontják ezt az álláspontot.

1. Mindenekelőtt helytelen Szlepkov téziseinek súlypontja. Szlepkov tézisei csak külső formájukban emlékeztetnek az önbírálatról szóló tézisekre. Valójában az önkritika jelszavának *veszélyeiről* szóló tézisek. Szó se róla, bizonyos mértékig minden forradalmi jelszó magában rejti annak lehetőségét, hogy a gyakorlatban elferdítik. Ennek lehetősége természetesen az önkritika jelszavánál is fennáll. De ezt a lehetőséget állítani a kérdés központjába, mint az önbírálatról szóló tézisek alapját — azt jelenti, hogy fenekestől felforgatunk mindent, megfosztjuk az önkritikát forradalmi jelentőségétől, segítjük a bürokratákat, akik az önbírálattal kapcsolatos „veszélyek" miatt igyekeznek kibújni az önbírálat alól. Nem kételkedem abban, hogy párt- és szovjet szervezeteink bürokratikus elemei bizonyos megelégedettséggel olvassák Szlepkov téziseit.

Van-e ennek az állásfoglalásnak bármi köze is a Központi Bizottság állásfoglalásához az önkritika, az önbírálat kérdésében, van-e bármi köze a Központi Bizottság és a Központi Ellenőrző Bizottság áprilisi plénumán a Sahtü-üggyel kapcsolatban hozott határozathoz, a Központi Bizottságnak az önkritika kérdésével kapcsolatban kiadott felhívásához?

Azt hiszem, hogy nincs.

2. Szlepkov tézisei belső tartalmukat tekintve is helytelenek. Egyik legkomolyabb tényező, amely elkerülhetetlenné teszi az önkritikát, s egyúttal az önbírálat egyik legfontosabb tárgya, szervezeteink bürokratizmusa.

Előrehaladhatunk-e, ha nem harcolunk párt- és szovjet apparátusunk bürokratizmusa ellen?

Nem!

Megszervezhetjük-e a tömegellenőrzést, fokozhatjuk-e a tömegek kezdeményezését és önálló tevékenységét, bevonhatjuk-e a milliós tömegeket a szocialista építésbe, ha nem folytatunk elszánt harcot szervezeteink bürokratizmusa ellen?

Nem!

Alááshatjuk, gyengíthetjük, kompromittálhatjuk-e a bürokratizmust, ha nem valósítjuk meg az önbírálat jelszavát?

Nem!

Mellőzhetjük-e az önkritika jelszavának szentelt tézisekben azt, hogy megvilágítsuk a bürokratizmus kérdését, mint szocialista építésünk hátrányos tényezőjét és az önkritika egyik legfontosabb tárgyát?

Világos, hogy nem.

Mivel magyarázható ez esetben az, hogy Szlepkov téziseiben ravaszul mellőzte ezt az égető kérdést? Hogyan lehet az önbírálatról szóló tézisekben, amelyek azt tűzik ki céljukul, hogy megindokolják a Központi Bizottság álláspontját, megfeledkezni az önbírálat legfontosabb feladatáról, a bürokratizmus elleni harcról? Márpedig tény, hogy Szlepkov egyetlen szóval sem (valóban egyetlen szóval sem!) említi szervezeteink bürokratizmusát, e szervezetek bürokratikus elemeit, a párt- és szovjet apparátusunk munkájában mutatkozó bürokratikus elferdüléseket.

Összeegyeztethető-e ez a bürokratizmus elleni harc legfontosabb kérdésében tanusított több mint könnyelmű magatartás azzal az állásponttal, amelyet a Központi Bizottság az önbírálat kérdésében vall, összeegyeztethető-e a párt olyan okmányaival, mint a Központi Bizottság és a Központi Ellenőrző Bizottság

áprilisi plénumán a Sahtü-üggyel kapcsolatban elfogadott határozat vagy a Központi Bizottságnak az önkritikáról szóló júniusi felhívása?

Én azt gondolom, hogy nem.

1928 június 8.

Kommunista üdvözlettel

I. Sztálin.

„Komszomolszkaja Právda" 90. sz.
1929 április 19.
Sztálin Művei. 11. köt. 98—100. old. (oroszul).

AZ ÖNKRITIKA JELSZAVÁNAK ELSEKÉLYESÍTÉSE ELLEN

1928 június 26

Az önkritika jelszava nem futólagos és gyorsan múló jelszó. Az önkritika a pártkáderek és általában a munkásosztály forradalmi szellemben való nevelésének külön módszere, bolsevik módszere. Már Marx úgy beszélt az önkritikáról, mint a proletárforradalom megszilárdításának módszeréről. Ami a pártunkban gyakorolt önkritikát illeti, annak kezdete arra az időre nyúlik vissza, amikor a bolsevizmus éppenhogy megjelent országunkban, azokra az első napokra, amikor a bolsevizmus, mint a munkásmozgalom külön forradalmi áramlata megszületett.

Ismeretes, hogy Lenin már 1904 tavaszán, amikor a bolsevizmus még nem volt önálló politikai párt, hanem a szociáldemokrata pártban együtt dolgozott a mensevikekkel — ismeretes, hogy Lenin már akkor „önkritikára és saját hiányosságainak kíméletlen leleplezésére" hívta a pártot. Lenin akkor „Egy lépés előre, két lépés hátra" című brosúrájában ezt írta:

„Ezek (vagyis a marxisták ellenfelei. — *I. Szt.*) károrömmel és kaján ujjongással figyelik

vitáinkat; ők persze rajta lesznek majd, hogy pártunk hiányosságainak és fogyatékosságainak szentelt brosúrámból egyes helyeket saját céljaiknak megfelelő módon ráncigáljanak elő. Az orosz szociáldemokraták már elég puskaport szagoltak ahhoz, hogy rá se hederítsenek ezekre a csipkelődésekre, hogy ezek ellenére folytassák munkájukat az *önkritika és saját hiányosságaik kíméletlen leleplezése terén*,* amely hiányosságokat a munkásmozgalom növekedése okvetlenül és elmaradhatatlanul le fog gyűrni. Ám próbálják meg az ellenfél táborából való urak, és tárják elénk a dolgok *valódi* állásának képét a maguk «pártjában» úgy, hogy ez csak távolról is hasonlítson arra a képre, amit második kongresszusunk jegyzőkönyvei adnak!" (V. köt. 307. old. oroszul.)**

Ezért egyáltalán nincs igazuk azoknak az elvtársaknak, akik azt hiszik, hogy az önbirálat futólagos jelenség, divat, aminek rövidesen el kell múlnia, mintahogy rendszerint minden divat idejét múlja. Az önkritika valójában elmaradhatatlan és állandóan használt fegyver a bolsevizmus arzenáljában, elválaszthatatlanul kapcsolódik egybe a bolsevizmus lényegével, forradalmi szellemével.

Néha azt mondják, hogy az önbírálat jó szolgálatot tesz az olyan pártnak, amely még nem jutott hatalomra és amelynek „nincs mit vesztenie", de veszélyes és káros arra a pártra, amely már hatalomra jutott, amelyet ellenséges erők vesznek körül és amely ellen az ellenség kihasználhatja gyengéinek leleplezését.

Ez nem igaz. Egyáltalán nem igaz. Ellenkezőleg,

---

* Az én aláhúzásom. — *I. Szt.*

** *Lenin.* Egy lépés előre, két lépés hatra. 12. old., vagy: *Lenin.* Válogatott művek. 1. köt. 351—352. old.

éppen azért, mert a bolsevizmus hatalomra jutott, éppen azért, mert a bolsevikok építési sikereink következtében elbizakodhatnak, éppen azért, mert megtörténhet, hogy a bolsevikok nem veszik észre gyengéiket és ezzel megkönnyíthetik az ellenség dolgát — éppen ezért van szükségünk az önkritikára, különösen most, amikor már hatalomra jutottunk.

Az önbírálatnak az a célja, hogy feltárja és felszámolja hibáinkat és gyengéinket. Vajjon nem világos-e, hogy a proletárdiktatúra viszonyai között az önbírálat csak megkönnyítheti a bolsevizmusnak a munkásosztály ellenségei ellen vívott harcát. Lenin számításba vette a hatalom megragadása után előállott helyzet e sajátosságait, amikor a „«Baloldaliság» — a kommunizmus gyermekbetegsége" című brosúrájában, 1920 májusában a következőket írta:

„A politikai pártnak saját hibáihoz való viszonya egyik legfontosabb és legbiztosabb ismérve a párt komolyságának és annak, hogy miként teljesíti a *valóságban* kötelességét *osztálya* és a dolgozó *tömegek irányában. A hibát nyíltan beismerni**, okait feltárni, kielemezni azt a helyzetet, amely a hibát szülte, gondosan megvitatni, hogy milyen eszközökkel lehet a hibát kijavítani — íme, ez jellemzi a komoly pártot, így teljesíti a párt kötelességét, így neveli és tanítja az *osztályt* s azután a *tömegeket* is." (XVII. köt. 147. old.)**

Leninnek ezerszeresen igaza volt, amikor a párt XI. kongresszusán, 1922 márciusában, azt mondotta:

„A proletariátus nem riad vissza annak beismerésétől, hogy forradalmában vannak dolgok,

---

* Az én aláhúzásom. — *I. Szt.*

** *Lenin.* Válogatott művek. 2. köt. 713. old.

amik nagyszerűen sikerültek, de vannak olyanok is, amik nem sikerültek. Azok a forradalmi pártok, amelyek eddig elpusztultak, azért pusztultak el, mert *elbizakodtak*, nem tudták meglátni, miben rejlik az erejük és *féltek beszélni gyengéikről**. De mi nem pusztulunk el, mert nem félünk beszélni gyengéinkről és megtanuljuk leküzdeni a gyengeséget." (XVIII. köt. 2. rész, 59. old.)

A következtetés csak egy: a pártot, az osztályt, a tömeget lehetetlen helyesen nevelni önkritika nélkül; a párt, az osztály, a tömeg helyes nevelése nélkül pedig nincs bolsevizmus.

Miért éppen most, éppen az adott történelmi pillanatban, éppen 1928-ban lett különösen időszerű az önkritika jelszava?

Azért, mert most világosabban mutatkozott meg az osztályviszonyok kiéleződése mind belpolitikai, mind külpolitikai vonalon, mint egy vagy két évvel ezelőtt.

Azért, mert most világosabban tárult fel, mint egy vagy két évvel ezelőtt, hogy a Szovjethatalom osztályellenségei, hibáinkat és gyengéinket kihasználva, aknamunkát folytatnak országunk munkásosztálya ellen.

Azért, mert a Sahtü-ügynek és a falusi tőkés elemek „begyüjtési manővereinek" tanulságai, továbbá a tervezés területén elkövetett hibáink nem tűnhetnek el nyomtalanul és nem is szabad azoknak nyomtalanul eltűnniök.

Mennél előbb meg kell szabadulnunk a Sahtü-ügy és a gabonabegyüjtési nehézségek által feltárt hibáinktól és gyengéinktől, ha meg akarjuk szilárdítani a forradalmat és teljes fegyverzetben akarjuk fogadni az ellenséget.

Mennél előbb fel kell tárnunk gyengéinket és hibáin-

* Az én aláhúzásom. — *I. Szt.*

kat, amelyek *még nincsenek feltárva*, de kétségtelenül megvannak, ha azt nem akarjuk, hogy a munkásosztály ellenségeinek nagyobb örömére teljesen készületlenül érjen bennünket mindenféle „meglepetés" és „véletlen".

Késlekedni e tekintetben annyit jelent, mint megkönnyíteni ellenségeink dolgát, elmélyíteni hibáinkat és gyengéinket. De mindezt lehetetlen megtenni az önkritika kifejlesztése, az önkritika fokozása nélkül, anélkül, hogy a munkásosztály és a parasztság milliós tömegeit be ne vonnók gyengéink, hibáink feltárásába és felszámolásába.

Ezért a Központi Bizottság és a Központi Ellenőrző Bizottság áprilisi plénumának teljesen igaza vo t, amikor a Sahtü-ügyről hozott határozatában ezt mondotta:

> „Annak, hogy a megjelölt rendszabályok eredményes végrehajtását biztosítsuk, az a *legfőbb feltétele*, hogy *ténylegesen megvalósítsuk* az önkritika jelszavát, melyet a XV. kongresszus adott ki."*

De hogy kifejlesszük az önkritikát, előbb a párt útjában álló számos akadályt kell leküzdeni. Ide sorolható a tömegek kulturális elmaradottsága, a proletár élcsapat kulturális erőinek elégtelensége, merevségünk, „kommunista felfuvalkodottságunk" stb. Mégis a legkomolyabb akadályok egyike, ha ugyan nem a legkomolyabb akadály: apparátusaink *bürokratizmusa*. Arról van szó, hogy párt-, állami, szakszervezeti, szövetkezeti és mindenfajta más szervezetünkben bürokratikus elemek vannak. A bürokratikus elemekről van szó, akik gyengéinkből és hibáinkból élnek, akik

* Az én aláhúzásom. — *I. Szt.*

úgy félnek a tömegek bírálatától, a tömegek ellenőrzésétől, mint a tűztől, s akik akadályozzák az önkritika kibontakozását, gátolnak bennünket abban, hogy megszabaduljunk gyengéinktől, hibáinktól. A szervezeteinkben meglevő bürokratizmus nem csupán aktatologatás és a formaságok túltengése. A bürokratizmusban a szervezeteinkre gyakorolt polgári befolyás nyilvánul meg. Leninnek igaza volt, amikor azt mondotta:

> „Meg kell értenünk, hogy a bürokratizmus elleni harc *feltétlenül szükséges* harc, amely éppolyan bonyolult, mint a k spolgári individualizmus elleni harc. A bürokratizmus államrendünkben olyan kelevény, hogy szó van róla pártprogramunkban, aminek az az oka, hogy a bürokratizmus ezzel a *kispolgári individualizmussal, szétforgácsoltsággal van kapcsolatban.*"* (XVIII. köt. 1. rész, 122. old.)

Annál állhatatosabban kell harcolnunk szervezeteink bürokratizmusa ellen, ha valóban ki akarjuk fejleszteni az önbírálatot és meg akarunk szabadulni építésünk kelevényeitől.

Annál állhatatosabban kell mozgósítanunk a munkások és parasztok milliós tömegeit, hogy ők bíráljanak *alulról*, hogy ők ellenőrizzenek *alulról*, mert ez a legjobb ellenméreg a bürokratizmus ellen.

Leninnek ezerszeresen igaza volt, amikor azt mondotta: „Ha harcolni akarunk a bürokratizmus ellen, akkor *ebbe be kell vonnunk az alsó rétegeket* . . .", mert „hogyan szüntethető meg a bürokratizmus, ha nem a *munkások és parasztok bevonásával*?"* (XVIII. köt. 2. rész, 202. old.)

De ahhoz, hogy „bevonjuk" a milliós tömegeket, a munkásosztály valamennyi tömegszervezetében és

---

* Az én aláhúzásom. — *I. Szt.*

elsősorban magában a pártban ki kell fejlesztenünk a proletár demokráciát. Az önkritika e feltétel nélkül nulla, puszta szólam, frázis.

Nekünk nem akármiféle önkritikára van szükségünk. Nekünk olyan önkritikára van szükségünk, amely növeli a munkásosztály műveltségét, fejleszti harci szellemét, megerősíti a győzelembe vetett hitét, megsokszorozza erőit és segíti abban, hogy az ország igazi gazdájává váljék.

Egyesek azt mondják, hogy ha van önbírálat, akkor nincs szükség többé *munkafegyelemre*, abba lehet hagyni a munkát és fecseghetnek össze-vissza mindenről. Ez nem önkritika, hanem a munkásosztály kigúnyolása. Az önkritikára nem azért van szükség, hogy romboljuk, hanem azért, hogy *megszilárdítsuk* a munkafegyelmet, azért, hogy a munkafegyelem *tudatos* fegyelemmé váljék, mely képes megállni a helyét a kispolgári lompossággal szemben.

Mások azt mondják, hogy ha van önkritika, akkor nincs szükség többé *vezetésre*, ott lehet hagyni a kormányt és mindent rá lehet hagyni a „dolgok természetes folyására". Ez nem önkritika, hanem szégyen és gyalázat. Az önbírálatra nem azért van szükség, hogy gyengítsük, hanem azért, hogy *erősítsük* a vezetést, azért, hogy a csak papiroson létező és tekintélynek alig örvendő vezetésből *élő* és valóban *tekintélynek örvendő* vezetés legyen.

De van másféle „önkritika" is, olyan „önkritika", amely a pártszerűség *lerombolására*, a Szovjethatalom *bemocsko ására*, építésünk *gyengítésére*, gazdasági kádereink *elzüllésére*, a munkásosztály *lefegyverzésére*, az *elfajulásról* való fecsegésre vezet. Ilyen „önkritikára" szólított fel bennünket nemrég a trockista ellenzék. Mondanom sem kell, hogy a pártnak semmi köze sincs az ilyen „önkritikához". Mondanom sem kell,

hogy a párt minden erejével és minden eszközzel harcolni fog az ilyen „önkritika" ellen.

Ezt a számunkra *idegen*, antibolsevista „önkritikát" szigorúan meg kell különböztetni a *mi*, bolsevik önbírálatunktól, amelynek célja a pártszerűség *meghonosítása*, a Szovjethatalom *megszilárdítása*, építésünk *javítása*, gazdasági kádereink *erősítése*, a munkásosztály *felfegyverzése*.

Az önkritika fokozásáért mindössze néhány hónappal ezelőtt indítottunk kampányt. Még nincsenek meg a szükséges adatok, hogy összegezhessük a kampány első eredményeit. De azt már most is mondhatjuk, hogy a kampány kezdi megérlelni első üdvös eredményeit.

Tagadhatatlan, hogy az önkritika hulláma nőni és szélesedni kezd, a munkásosztály egyre szélesebb rétegeit ragadja magával, és bevonja őket a szocialista építés ügyébe. Ezt mutatja, hogy egyebet ne mondjak, a termelési értekezletek és az alkalmi ellenőrző bizottságok felélénkülése.

Igaz, még mindig vannak olyan kísérletek, hogy véka alá rejtsék a termelési értekezletek és az alkalmi ellenőrző bizottságok indokolt és felülvizsgált útmutatásait, ami ellen a legerélyesebb harcot kell indítanunk, mivel az ilyen kísérleteknek az a céljuk, hogy elvegyék a munkások kedvét az önkritikától. De aligha van okunk kétségbevonni, hogy az önbírálat növekvő hulláma maradéktalanul el fogja söpörni az efféle bürokratikus kísérleteket.

Az is tagadhatatlan, hogy az önkritika eredményeképpen gazdasági kádereink kezdik összeszedni magukat, éberebbek lesznek, komolyabban kezdenek hozzányúlni a gazdasági vezetés kérdéseihez, párt-, szovjet-, szakszervezeti és más kádereink pedig figyelmesebben, megértőbben kezdenek foglalkozni a tömegek ügyes-bajos dolgaival.

Igaz, nem mondhatjuk, hogy a pártonbelüli és általában a munkásdemokrácia már teljesen megvalósult a munkásosztály tömegszervezeteiben. De nincs okunk kétségbevonni, hogy a kampány további kibontakozásával majd ez is előbbre lendül.

Az is tagadhatatlan, hogy sajtónk az önkritika eredményeképpen elevenebbé és életképesebbé vált, míg lapjaink munkatársainak olyan osztagai, mint a munkás- és falusi levelezők szervezetei, már igen komoly politikai erővé kezdenek válni.

Igaz, sajtónk időnként még mindig a felszínen mozog, még nem tanulta meg, hogyan kell egyes kritikai megjegyzésekről mélyebb bírálatra, a mély bírálatról a bírálat eredményeinek általánosítására áttérni és megállapítani, hogy melyek azok az *eredmények*, melyeket a bírálat eredményeképpen értünk el építésünk terén. De aligha vonható kétségbe, hogy ez is javulni fog a további kampány során.

E vívmányok mellett azonban meg kell említenünk kampányunk hiányosságait is. Az önbírálat jelszavának eltorzításáról van szó, amely már a kampány elején is látható és azzal a veszéllyel fenyeget, hogy elsekélyesítik az önbírálatot, ha nem vesszük fel azonnal a harcot ellene.

1. Mindenekelőtt meg kell jegyezni, hogy több lapnál olyan tendencia mutatkozott, hogy a kampányt *szocialista építésünk* fogyatékosságainak tárgyilagos bírálata helyett a *személyi életben* előforduló szélsőségek reklámszerű kipellengérezésének medrébe tereljék. Ez valószínűtlennek tűnhet fel. De ez, sajnos, tény.

Nézzük például a „Vlaszty Truda"* című lapot, az irkutszki kerületi bizottság és kerületi végrehajtóbizottság lapját (128. sz.). Egész oldalt találunk ott,

* „Vlaszty Truda" — „A Munka Hatalma"

amelyet ilyen reklámszerű „jelszavak" tarkítanak: „Nemi kicsapongás — burzsoá tulajdonság", „Egyik pálinkás pohár után jön a másik", „Ha már saját házacskánk van, legyen saját tehénkénk is", „A kétszemélyes ágy banditái", „Az el nem csattant lövés" stb. stb. Kérdezem, mi közük lehet ezeknek a „Birzsovkához"* méltó „kritikai" rikoltozásoknak a bolsevik önbírálathoz, amelynek *szocialista építésünk* javítása a célja? Nagyon lehetséges, hogy ezeknek a reklámcikkeknek szerzője kommunista. Lehetséges, hogy a Szovjethatalom „osztályellenségei" elleni gyűlölet hevíti a szerzőt. De hogy letér a helyes útról, elsekélyesíti az önkritika jelszavát és *nem* a *mi* osztályunk hangján beszél — az nem lehet kétséges.

2. Rá kell továbbá mutatnunk arra, hogy még azok a lapok is, amelyek általában szólva értenek a helyes bírálathoz — néha még ezek is csak a *bírálat kedvéért* bírálnak, *sportot űznek* a bírálatból, szenzációt hajhásznak. Nézzük például a „Komszomolszkaja Právdá"-t. Mindannyian ismerik a „Komszomolszkaja Právdá"-nak az önkritika fejlesztése terén szerzett érdemeit. De nézzék meg e lap utolsó számait és olvassák el az Összszövetségi Központi Szakszervezeti Tanács vezetőinek „bírálatát", mely nem egyéb, mint megengedhetetlen karikatúrák egész sorozata erről a témáról. Kérdezem, kinek kell az ilyen „bírálat" és mit adhat az önkritika jelszavának kompromittálásán kívül? Mire kellett ez a „kritika", mely nem tartja szem előtt szocialista építésünk érdekeit, hanem olcsó szenzációt hajhász, amelynek az a célja, hogy a kárörvendő nyárspolgárt megnevettesse? Persze, az önkritikának minden fegyvernemre, tehát a „könnyű

* „Birzsovka" — a „Birzsevüje Védomosztyi" („Tőzsdei Hírek") c. szenzációhajhászó polgári lap (Pétervár 1880—1917) szokásos rövidített elnevezése.

lovasságra" is szüksége van. De vajjon az következik-e ebből, hogy a könnyű lovasságnak *könnyelmű* lovassággá kell válnia?

3. Végül meg kell emlékeznünk számos szervezetünk ama határozott hajlamosságáról, hogy az önbírálatot gazdasági szakembereink elleni *hajszává* változtassák, gazdasági szakembereinket a munkásosztály előtt *diszkreditálják*. Tény, hogy Ukrajnában és Középoroszországban egyes helyi szervezeteink valóságos *hajszát* indítottak *legjobb* gazdasági szakembereink ellen, akiknek minden bűne csak az, hogy nem csalhatatlanok. Hogyan lehet másképpen értelmezni a helyi szervezeteknek a gazdasági szakemberek leváltására vonatkozó határozatait, amelyeknek nincs semmi kötelező erejük, de nyilvánvalóan arra irányulnak, hogy befeketítsék a szakembereket? Hogyan értsük másként azt, amikor bírálni bírálják a gazdasági szakembereket, de nekik nem engedik meg, hogy válaszoljanak a bírálatra? Mióta nevezik nálunk önbírálatnak ezt a „lebunkózást"? Természetesen nem követelhetjük, hogy a bírálat százszázalékig helyes legyen. Ha alulról gyakorolnak bírálatot, ebben az esetben még olyan kritikát is el kell fogadni, amely csak 5—10 százalékban helyes. Mindez igaz. De vajjon az következik-e ebből, hogy a gazdasági szakembereknek sohasem szabad hibázniok? Vajjon van-e olyan ember a világon, aki sohasem követ el hibát? Vajjon nehéz-e megérteni, hogy a gazdasági káderek kineveléséhez hosszú évek kellenek, hogy a legfigyelmesebben és leggondosabban kell bánni velük? Vajjon nehéz-e megérteni, hogy az önkritikára nem azért van szükségünk, hogy hajszát indítsunk a gazdasági káderek ellen, hanem azért, hogy javítsuk és erősítsük azokat?

Bírálják építésünk fogyatékosságait, de ne sekélyesítsék el az önkritika jelszavát és ne tegyék azt reklám-

gyakorlatok eszközévé, mint ahogy például „A kétszemélyes ágy banditái", „Az el nem csattant lövés" stb. című cikkekben történt.

Bírálják építésünk fogyatékosságait, de ne diszkreditálják az önkritika jelszavát és annak leple alatt ne kotyvasszanak olcsó szenzációkat.

Bírálják építésünk fogyatékosságait, de ne forgassák ki az önkritika jelszavát és annak leple alatt ne indítsanak hajszát gazdasági és más káderein ellen.

És ami a legfőbb: ne cseréljék fel az *alulról* jövő tömegbírálatot a *felülről* jövő kritikai rikácsolással, adjanak lehetőséget a munkásosztály milliós tömegeinek, hogy bekapcsolódjanak ebbe a dologba és alkotó kezdeményezésükkel résztvegyenek fogyatékosságaink helyrehozásának, építésünk megjavításának ügyében.

„Právda" 146. sz.
1928 június 26.
Sztálin Művei. 11. köt. 127—138. old. (oroszul).

[ÚJ OSZTÁLYELTOLÓDÁSOK ÉS AZ ÖNKRITIKA JELSZAVA]

«A jobboldali elhajlás a Szovjetunió Kommunista (bolsevik) Pártjában» c., a SzK(b)P Központi Bizottsága és Központi Ellenőrző Bizottsága együttes plénumán mondott beszéd II. pontjából

1929 április

Emlékezzünk vissza a pártunkban lejátszódott legutóbbi eseményekre. Emlékezzünk vissza azokra a jelszavakra, amelyeket a párt az országunkban végbemenő új osztályeltolódásokkal kapcsolatban az utóbbi időben kiadott. Olyan jelszavakról beszélek, mint az *önkritika* jelszava, *a bürokratizmus elleni harc kiélezésének és a szovjetapparátus megtisztításának* jelszava, *új gazdasági káderek és vörös szakemberek szervezett kiképzésének* jelszava, *a kolhoz- és szovhoz-mozgalom* fokozásának jelszava, *a kulák elleni támadás* jelszava, az *önköltség csökkentésének* és a *szakszervezeti gyakorlati munka* gyökeres *megjavításának* jelszava, a *párttisztítás* jelszava stb. Egyes elvtársak előtt ezek a jelszavak megrendítőknek és szédületeseknek tűntek. Pedig világos, hogy ezek a jelszavak az adott pillanatban a párt legszükségesebb és legidőszerűbb jelszavai.

A dolog azzal kezdődött, hogy a Sahtü-üggyel kapcsolatban új alapon vetettük fel az új gazdasági káderek kérdését, azt a kérdést, hogy a régi szakemberek helyébe a munkásosztály soraiból kell vörös szakembereket kinevelni.

Mi derült ki a Sahtü-üggyel kapcsolatban? Kiderült, hogy a burzsoáziát még korántsem tettük ártalmatlanná, hogy a burzsoázia kártevést szervez és fog még szervezni gazdasági építőmunkánkban, hogy gazdasági, szakszervezeti és részben pártszervezeteink nem vették észre osztályellenségeink aknamunkáját, hogy tehát minden módon és minden eszközzel erősíteni és javítan kell szervezeteinket, fejleszteni és fokozni kell osztályéberségüket.

Ezzel kapcsolatban kiéleződött az *önkritika* jelszavának kérdése. Miért? Azért, mert nem lehet gazdasági, szakszervezeti és pártszervezeteinket megjavítani, nem lehet a szocializmus építésének és a burzsoá kártevés megfékezésének ügyét előbbre vinni, ha nem fejlesztjük teljes erővel a kritikát és az önkritikát, ha szervezeteink munkáját nem helyezzük a tömegek ellenőrzése alá. Márpedig tény, hogy kártevés volt és tovább is van, nemcsak a szénipari vidékeken, hanem a vasipar terén is, a hadiipar terén is, a Közlekedésügyi Népbiztosságban is, az arany- és platinaiparban is stb. stb. Innen ered az önkritika jelszava.

Továbbá, kapcsolatban a gabonabeszerzési nehézségekkel, kapcsolatban a kulákság fellépésével a szovjet árpolitika ellen, kiéleztük a kolhozok és szovhozok minden módon való fejlesztésének, a kulák elleni támadásnak kérdését, a gabonabegyüjtés oly módon való szervezésének kérdését, hogy nyomást gyakoroljunk a tehetős kulák elemekre.

Mire derítettek fényt a gabonabegyüjtési nehézségek? Arra, hogy a kulák nem szunnyad, a kulák fejlődik és aknamunkát szervez a Szovjethatalom politikája ellen, viszont párt-, szovjet- és szövetkezeti szervezeteink — legalábbis egy részük — vagy nem látják az ellenséget, vagy pedig alkalmazkodnak hozzá, ahelyett hogy harcolnának ellene.

Innen ered az önkritika jelszavának, a párt-, a szövetkezeti és általában a begyüjtő szervezetek ellenőrzéséről és megjavításáról szóló jelszónak új kiélezése.

Továbbá, az ipar és mezőgazdaság szocialista alapon való újjáalakításának új feladataival kapcsolatban kiadtuk az önköltség rendszeres csökkentésének, a munkafegyelem megerősítésének, a szocialista verseny kifejlesztésének stb. jelszavát. Ezek a feladatok a szakszervezetek és a szovjetapparátus egész gyakorlati tevékenységének felülvizsgálását, e szervezetek gyökeres felfrissítését és e szervezeteknek a bürokratizmus elemeitől való megtisztítását követelték.

Innen ered a szakszervezeti és a szovjetapparátusban meglevő bürokratizmus elleni harc jelszavának kiélezése.

Végül a párttisztítás jelszavának kérdése. Nevetséges volna azt hinni, hogy szovjet- és gazdasági szervezeteinket, szakszervezeteinket és szövetkezeteinket meg lehet erősíteni, hogy meg lehet őket a bürokratizmus szennyétől tisztítani, ha nem fenjük élesebbre magát a pártot. Nem lehet kétség aziránt, hogy a bürokratikus elemek nemcsak a gazdasági, szövetkezeti, szakszervezeti és szovjet szervezetekben elevenek, hanem magának a pártnak a szervezeteiben is. Ha a párt mindezen szervezeteknek vezető ereje, akkor világos, hogy a párttisztítás az az elengedhetetlen feltétel, amely nélkül nem lehet teljesen megvalósítani a munkásosztály egyéb szervezeteinek felfrissítését és megjavítását. Innen ered a párttisztítás jelszava.

Véletlenek-e ezek a jelszavak? Nem, nem véletlenek. Önök is látják, hogy nem véletlenek. *Elengedhetetlen láncszemei ezek egy elszakíthatatlan láncnak, melynek neve: a szocializmus támadása a kapitalizmus elemei ellen.*

Ezek a jelszavak mindenekelőtt iparunknak és mezőgazdaságunknak a szocializmus alapján való újjá-

alakítása időszakával kapcsolatosak. De mit jelent a népgazdaságnak a szocializmus alapján való újjáalakítása? Azt, hogy a szocializmus támadást indít a népgazdaság kapitalista elemei ellen az egész fronton. Ez országunk munkásosztályának igen komoly haladása a szocializmus felépítése irányában. De ahhoz, hogy ezt az újjáalakítást megvalósítsuk, mindenekelőtt javítani kell és meg kell erősíteni a szocialista építőmunkának mind gazdasági, szovjet- és szakszervezeti, mind párt- és szövetkezeti kádereit, átütőbbé kell tenni valamennyi szervezetünket, meg kell őket tisztítani a szennytől, fokozni kell a munkásosztály és a parasztság milliós tömegeinek aktivitását.

Továbbá, ezek a jelszavak annak az ellenállásnak a tényével kapcsolatosak, melyet a népgazdaság kapitalista elemei az előnyomuló szocializmussal szemben kifejtenek. Nem lehet véletlennek tekinteni az úgynevezett Sahtü-ügyet. „Sahtü-emberek" találhatók most nálunk valamennyi iparágban. Sokat közülük kihalásztak, de még korántsem halászták ki valamennyit. A burzsoá értelmiség kártevése egyike a fejlődő szocializmussal szemben megnyilvánuló ellenállás legveszedelmesebb formáinak. A kártevés annál veszedelmesebb, mert a nemzetközi tőkével áll kapcsolatban. A burzsoá kártevés kétségtelen bizonyítéka annak, hogy a kapitalista elemek még korántsem tették le a fegyvert, hogy erőt gyűjtenek a Szovjethatalom elleni újabb fellépések céljaira.

Ami a falu kapitalista elemeit illeti, ott még kevésbbé lehet véletlennek tekinteni a kulákság fellépését, amely immár második éve folyik a szovjet kormány árpolitikája ellen. Sokan még mindig nem tudják megmagyarázni azt a tényt, hogy a kulák 1927-ig magától szolgáltatott gabonát, 1927 után pedig megszűnt magától gabonát szolgáltatni. De ebben a körül-

ményben nincs semmi csodálatos. Míg azelőtt a kulák aránylag gyenge volt, nem állt módjában gazdaságát komolyan rendbehozni, nem volt elegendő tőkéje gazdasága megerősítéséhez, aminek következtében kénytelen volt gabonatermelésének egész, vagy csaknem egész feleslegét piacra vinni, addig most, néhány jóterméső év után, amikor már sikerült gazdaságát rendbeszedni, amikor sikerült összegyüjtenie a szükséges tőkét, szert tett arra a lehetőségre, hogy a piacon manőverezzen, szert tett arra a lehetőségre, hogy a gabonát, a valutáknak ezt a valutáját félretegye, tartalékul a maga számára és inkább visz a piacra húst, zabot, árpát és egyéb másodrendű fontosságú terményt. Nevetséges volna most azt remélni, hogy a kulák jószántából ad majd gabonát.

Ime, itt van annak az ellenállásnak a gyökere, amelyet most a kulák a szovjet hatalom politikájával szemben kifejt.

De mit jelent a város és a falu kapitalista elemeinek ellenállása a szocializmus támadásával szemben? Ez a proletariátus osztályellenségeinek erőátcsoportosítása, amelynek az a célja, hogy a régit az újjal szemben megvédje. Nem nehéz megérteni, hogy ezek a körülmények szükségképpen az osztályharc kiéleződését idézik elő. De ahhoz, hogy osztályellenségeink ellenállását szétverjük és a szocializmus előnyomulása számára az utat megtisztítsuk, minden egyében kívül az kell, hogy átütőbbé tegyük valamennyi szervezetünket, megtisztítsuk azokat a bürokratizmustól, megjavítsuk kádereinket és mozgósítsuk a munkásosztály és a falu dolgozó rétegeinek milliós tömegeit a város és falu kapitalista elemei ellen.

Ilyen osztályeltolódások talaján jöttek létre pártunk mostani jelszavai.

Sztálin Művei. 12. kot. 11—16. old. (oroszul).
Sztálin. A leninizmus kérdései. Szikra 1950. 263—266. old.

[A SZOCIALISTA VERSENYBEN A TÖMEGEK TEVÉKENY FORRADALMI ÖNKRITIKÁJA JUT KIFEJEZÉSRE]

«A verseny és a tömegek munkalendülete» című, E. Mikulina «A tömegek munkaversenye» c. könyvéhez írt előszóból

1929 május 11

Más, ugyancsak a bürokraták fajtájából való „elvtársak", akik megijedtek a versenynek erőteljes hullámától, megkísérlik, hogy mesterséges kereteket teremtsenek a versenynek, hogy szűk mederbe tereljék, hogy „centralizálják" a versenyt, hogy csökkentsék lendületét és hogy ezen a módon megfosszák attól, ami benne a legfontosabb — a tömegek *kezdeményezésétől*. Mondani sem kell, hogy a bürokraták számítása nem fog beválni. A párt mindenesetre gondoskodni fog arról, hogy halomra döntse ezeket a számításokat. A szocialista verseny nem irodai ügy. A szocialista versenyben a tömegek tevékeny forradalmi *önkritikája* jut kifejezésre, amely a dolgozók millióinak alkotó kezdeményezésére támaszkodik. Mindenkit, aki akár tudatosan, akár öntudatlanul korlátozza a tömegeknek ezt az önkritikáját és ezt az alkotó kezdeményezését, el kell távolítani az útból, mint nagy ügyünk kerékkötőjét.

„Právda" 114. sz.
1929 május 22.

Sztálin Művei. 12. köt. 109—110. old. (oroszul).
Lenin—Sztálin. A szocialista munkáról és munkaversenyről. Új kiadás, Szikra 1949. 84—85. old.

[NEM LEHETÜNK MEG ÖNKRITIKA NÉLKÜL]

Sztálin elvtársnak A. M. Gorkijhoz írott leveléből

1930 január 17

1. Nem lehetünk meg önkritika nélkül. Semmiképpen sem lehetünk meg, Alexej Maximovics. Önkritika nélkül elkerülhetetlen az apparátus tespedése, rothadása, a bürokratizmus növekedése, a munkásosztály alkotó kezdeményezésének aláásása. Persze, az önbírálat anyagot ad az ellenségnek. Ebben Önnek teljesen igaza van. De ugyancsak ez ad anyagot (és lökést) előrehaladásunknak, a dolgozók alkotó energiája kibontakozásának, a verseny fejlődésének, a rohambrigádoknak stb. A mérlegen a hátrányos oldalt kiegyensúlyozza és lebillenti az előnyös oldal.

Lehetséges, hogy sajtónk túlságosan fürkészi fogyatékosságainkat, néha pedig (akaratlanul) egyenesen reklámozza azokat. Ez lehetséges, sőt valószínű. És ez persze baj. Ön ezért azt követeli, hogy fogyatékosságainkat egyensúlyozzuk ki (én azt mondanám — billentsük le) eredményeinkkel. S ebben Önnek természetesen igaza van. Ezt a hézagot feltétlenül és haladéktalanul betöltjük. Erre mérget vehet.

Sztálin Művei. 12. köt. 173. old. (oroszul).

[MI NEM FÉLÜNK BESZÉLNI GYENGÉINKRŐL]

A «Válasz a kolhozparaszt elvtársaknak» c. cikkből

1930 április 3

Harmadik kérdés. Hogyan eshettek meg ezek a hibák és hogyan kell azokat a pártnak kijavítania?

Válasz. Ezek a hibák a kolhozmozgalom terén elért gyors sikereink alapján álltak elő. A siker néha az emberek fejébe száll. Nemritkán túlságos önhittséget és elbizakodottságot szül. Ez különösen könnyen történhetik meg egy hatalmon levő párt képviselőivel. Különösen olyan párt képviselőivel, mint a mienk, amelynek ereje és tekintélye úgyszólván mérhetetlen. Nálunk igenis előfordulhatnak a kommunista hencegés megnyilvánulásai, amelyek ellen Lenin oly szenvedélyesen harcolt. Nálunk igenis akadhatnak olyanok, akik hisznek a rendeletek, határozatok, utasítások mindenhatóságában. Nálunk igenis reális az a veszély, hogy mérhetetlen országunk egyik vagy másik sarkában a párt egyes képviselői a pártnak forradalmi intézkedéseit üres, bürokratikus rendelet-kiadássá változtatják. Nemcsak helyi funkcionáriusokra gondolok itt, hanem egyes területi méretekben dolgozókra is, sőt a Központi Bizottság egyes tagjaira is. „A kommunista

hencegés — mondja Lenin — azt jelenti, hogy egy ember, aki benn van a kommunista pártban és akit onnan még nem tisztogattak ki, azt képzeli, hogy minden feladatot meg tud oldani kommunista rendeletgyártással." (Lenin Művei. XXVII. köt. 50—51. old.)

Ez az a talaj, amelyből a kolhozmozgalomban elkövetett hibák, a párt vonalának a kolhozszervezés terén történt elferdítései kinőttek.

Miért veszélyesek ezek a hibák és ferdítések, ha továbbra is folytatódni fognak, ha gyorsan és maradék nélkül nem számoljuk fel azokat?

A veszedelem ott van, hogy ezek a hibák egyenes úton a kolhozmozgalom lejáratásához, a középparasztta1 való meghasonláshoz, a szegényparasztság dezorganizálásához, soraink megzavarásához, egész szocialista építőmunkánk meggyengüléséhez, a kulákság visszaállításához visznek bennünket. Röviden szólva: ezeknek a hibáknak az a tendenciájuk, hogy letérítsenek bennünket a parasztság zömével kötött szövetségünk megszilárdításának útjáról, a proletárdiktatúra megszilárdításának útjáról és az ezekkel a tömegekkel való szakítást, a proletárdiktatúra aláásását idézzék elő.

Ez a veszedelem már február második felében jelentkezett, akkor, amikor elvtársaink egy része, az előző sikerektől elvakítva, vágtában kezdett letérni a lenini útról. Pártunk Központi Bizottsága számot vetett ezzel a veszedelemmel és késedelem nélkül beavatkozott a dologba, megbízást adva Sztálinnak, hogy a kolhozmozgalomról szóló külön cikkel figyelmeztesse az elvtársakat, hogy túllőttek a célon. Vannak, akik azt hiszik, hogy az „Akiknek a siker fejükbe szállt" című cikk Sztálin egyéni kezdeményezésének eredménye. Ez persze nevetséges. Nem azért van Központi Bizottságunk, hogy ilyen ügyben akárkinek is átengedje az egyéni kezdeményezést. A Központi

Bizottság alaposan áttanulmányozta az ügyet. S amikor kiderült, milyen mélyek és súlyosak a hibák, akkor a Központi Bizottság haladéktalanul, tekintélyének egész erejével csapott rá a hibákra, közzétéve 1930 március 15-én hozott nevezetes határozatát.

Nehéz idejében megállítani és a helyes útra téríteni az embereket, akik őrült iramban száguldanak egyenesen a szakadék felé. De Központi Bizottságunk nem azért viseli a lenini párt Központi Bizottságának nevét, hogy ne tudna leküzdeni még nagyobb nehézségeket is. S lényegében már le is gyűrte ezeket a nehézségeket.

Ilyen esetekben nehéz a párt egész osztagait iramukban megállítani, idejében a helyes útra vinni és soraikat menet közben átcsoportosítani. De pártunk nem azért viseli Lenin pártjának nevét, hogy ne volna meg a kellő rugalmassága az ilyen nehézségek leküzdésére. S lényegében már le is gyűrte ezeket a nehézségeket.

A fődolog itt az, hogy bátran beismerjük hibáinkat és legyen erőnk arra, hogy a legrövidebb időn belül felszámoljuk azokat. A fő nehézség itt az, hogy a nemrégiben elért sikerek után félnek a hibák beismerésétől, félnek az önkritikától s nem akarják a hibákat gyorsan és határozottan kijavítani. Csak le kell küzdeni ezt a nehézséget, csak félre kell dobni a felduzzasztott számokkal operáló terveket és az irodai, bürokratikus maximalizmust, csak át kell terelni figyelmünket a kolhozok szervezeti és gazdasági felépítésének feladataira — és a hibáknak még a nyoma sem marad meg. Semmi okunk sincs kételkedni abban, hogy pártunk lényegében már le is küzdötte ezt a veszedelmes nehézséget.

„Azok a forradalmi pártok — mondja Lenin —, amelyek eddig elpusztultak, azért pusztultak el,

mert *elbizakodtak* és nem tudták meglátni, miben rejlik az erejük *és féltek gyengéikről beszélni.* De mi nem pusztulunk el, mert nem félünk beszélni gyengéinkről és megtanuljuk leküzdeni a gyengeséget."* (Lenin Művei. XXVII. köt. 260—261. old.)

Lenin e szavait nem szabad elfelejtenünk.

„Právda" 92. sz.
1930 április 3.
Sztálin. A leninizmus kérdései. Szikra 1950. 374—376. old.

* Az én kiemelésem. — *I. Szt.*

[AZ ÖNKRITIKA KIFEJLESZTÉSÉRŐL]

A SzK(b)P XVI. kongresszusán a Központi Bizottság nevében mondott politikai beszámoló II. fejezetének 7., «A növekedéssel járó nehézségek, az osztályharc és a szocializmus egész fronton kifejlesztett támadása» c. pontjából

1930 június 27

Hogyan valósította meg a párt ezt a támadási tervet?

Önök tudják, hogy a párt ezt a tervet vaskövetkezetességgel valósította meg.

Azzal kezdődött a dolog, hogy a párt széleskörű *önkritikát* fejlesztett ki, építésünk fogyatékosságaira, szervezeteink és intézményeink fogyatékosságaira összpontosította a tömegek figyelmét. Már a XV. kongresszuson kimondottuk, hogy fokoznunk kell az önbírálatot. Egyfelől a Sahtü-ügy és a különböző iparágakban elkövetett kártevés, amely feltárta, hogy pártunk egyes láncszemeiben nincs meg a forradalmi érzék, másfelől a kulákság elleni harc és falusi szervezeteink napfényre került fogyatékosságai újabb lökést adtak az önkritikának. A Központi Bizottság 1928 június 2-i felhívásában megadta az önkritika-kampány végleges formáját, tettre hívta a párt és a munkásosztály minden erejét, fejlessze ki az önkritikát, „személyre való tekintet nélkül", „fentről lefelé és lentről felfelé". A párt elhatárolta magát a trockista „bírá-

lattól", amely a barikád túlsó oldaláról jön s amelynek az a célja, hogy befeketítse és gyengítse a Szovjethatalmat és kijelentette, hogy az önkritika feladata munkánk hiányosságainak kíméletlen feltárása — építésünk *megjavítása*, a Szovjethatalom *megszilárdítása* érdekében. Tudjuk, hogy a párt felhívása lelkes visszhangra talált a munkásosztály és a parasztság tömegeiben.

Sztálin Művei. 12. köt. 312—313. old. (oroszul).

[AZ EMBEREK ELLENŐRZÉSÉRŐL ÉS A KÁDEREK NEVELÉSÉRŐL HIBÁIK FELTÁRÁSA ÚTJÁN]

«A pártmunka fogyatékosságairól és a trockista és egyéb kétkulacsosok felszámolását célzó rendszabályokról» című, a SzK(b)P Központi Bizottságának plénumán mondott eszédhez fűzött zárszóból

1937 március 5

Egyes elvtársak azt hiszik, hogy az embereket csak felülről lehet ellenőrizni, amikoris a vezetők ellenőrzik a vezetetteket munkájuk eredményei alapján. Ez nem igaz. A felülről jövő ellenőrzésre természetesen szükség van, mint az emberek és a feladatvégrehajtás ellenőrzésének egyik hatékony módjára. De a felülről jövő ellenőrzés korántsem meríti ki az egész ellenőrzést. Van még másfajta ellenőrzés is, az alulról jövő ellenőrzés, amikor a tömegek, amikor a vezetettek ellenőrzik a vezetőket, kipécézik hibáikat és rámutatnak arra, minő úton-módon lehet a hibákat kijavítani. Az ilyen fajta ellenőrzés az emberek ellenőrzésének egyik leghatékonyabb módszere.

A pártbeli tömegek ellenőrzik vezetőiket a pártaktívákon, a konferenciákon, a kongresszusokon úgy, hogy meghallgatják beszámolóikat, megbírálják fogyatékosságaikat, végül pedig úgy, hogy ezeket vagy azokat a vezető elvtársakat megválasztják vagy nem választják meg a vezető szervekbe. A demokratikus

centralizmus pontos megvalósítása a pártban, amint ezt pártunk szervezeti szabályzata követeli, a pártszervek feltétlen választottsága, jelöltek állításának és visszautasításának joga, titkos szavazás, a bírálat és önbírálat szabadsága — mindezeket és az ehhez hasonló intézkedéseket meg kell valósítani egyebek között azért, hogy megkönnyítsük a párt vezetőinek ellenőrzését a párttömegek részéről.

A pártonkívüli tömegek gazdasági, szakszervezeti és egyéb vezetőiket a pártonkívüli aktíváüléseken, a különféle tömegértekezleteken ellenőrzik, ahol meghallgatják vezetőik beszámolóit, bírálják a hiányosságokat és rámutatnak arra, minő úton-módon lehet a hibákat kijavítani.

Végül a nép az ország vezetőit a Szovjetunió hatalmi szerveinek általános, egyenlő, közvetlen és titkos szavazás útján történő választása alkalmával ellenőrzi.

A feladat az, hogy egyesítsük a felülről jövő ellenőrzést az alulról jövő ellenőrzéssel.

5. Mit jelent — saját hibáikon tanítani a káderekét?

Lenin azt tanította, hogy a párt hibáinak lelkiismeretes feltárása, a hibákat előidéző okok tanulmányozása, és az e hibák kijavításához szükséges út megjelölése a pártkáderek oktatásának és nevelésének, a munkásosztály és a dolgozó tömegek oktatásának és nevelésének egyik legbiztosabb eszköze. Lenin ezt mondja :

> „A politikai pártnak a saját hibáihoz való viszonya egyik legfontosabb és legbiztosabb ismérve a párt komolyságának és annak, miként teljesíti a *valóságban* kötelességét *osztálya* és a dolgozó *tömegek irányában*. A hibát nyíltan beismerni, okait feltárni, kielemezni a helyzetet,

amely a hibát szülte, gondosan megvitatni, hogy milyen eszközökkel lehet a hibát kijavítani — íme ez jellemzi a komoly pártot, így teljesíti a párt kötelességét, így neveli és tanítja az *osztályt*, s azután a *tömegeket* is" (XXV. köt. 200 old.)*

Ez azt jelenti, hogy a bolsevikoknak nem az a kötelességük, hogy hibáikat elkenjék, hogy kitérjenek a hibáikra vonatkozó kérdések elől, amint az nálunk gyakran előfordul, hanem az, hogy hibáikat becsületesen és nyiltan beismerjék, hogy becsületesen és nyiltan rámutassanak e hibák kiküszöbölésének módjára, hogy becsületesen és nyiltan kiküszöböljék hibáikat.

Nem mondhatnám, hogy elvtársaink közül sokan szeretik ezt az eljárást. De a bolsevikoknak, ha valóban bolsevikok akarnak lenni, kell annyi bátorságot találniok magukban, hogy hibáikat nyíltan beismerjék, azok okait feltárják, kijavításuk módjára rámutassanak és ilymódon segítsék a pártot abban, hogy a káderekét helyes oktatásban és helyes politikai nevelésben részesíthesse. Mert csakis ezen az úton, csakis a nyilt és becsületes önkritika légkörében lehet valóban bolsevik kádereket nevelni, valódi bolsevik vezetőket nevelni.

Két példát hozok fel, amelyek Lenin tételének helyességét bizonyítják.

Vegyük például a kolhozépítés terén elkövetett hibáinkat. Bizonyára emlékeznek 1930-ra, amikor pártbeli elvtársaink a parasztság kolhozépítésre való átállításának rendkívül bonyolult kérdését alig három-négy hónap alatt akarták megoldani és amikor a párt Központi Bizottsága kénytelen volt visszarántani a túlságosan nekirugaszkodott elvtársakat. Ez pártunk

* *Lenin.* „Baloldaliság" — a kommunizmus gyermekbetegsége. 44—45. old., vagy: *Lenin.* Válogatott művek. 2. köt. 713. old.

életének egyik legveszélyesebb időszaka volt. A hiba az volt, hogy pártbeli elvtársaink megfeledkeztek a kolhozépítés önkéntességéről, elfelejtették, hogy nem lehet a parasztokat közigazgatási nyomással a kolhozok útjára vezetni, hogy a kolhozépítéshez nem néhány hónapi, hanem többévi alapos és átgondolt munka szükséges. Megfeledkeztek erről és nem akarták belátni hibáikat. Bizonyára emlékeznek még, hogy amikor a Központi Bizottság rámutatott arra, hogy a siker sok elvtársnak a fejébe szállt, és arra, hogy elvtársaink a vidéken ne rohanjanak előre, megfeledkezve a reális helyzetről — ezt ellenségesen fogadták. De ez nem tartotta vissza a Központi Bizottságot attól, hogy az ár ellen ússzon és pártbeli elvtársainkat a helyes útra térítse. És mi történt? Most mindenki előtt világos, hogy a párt elérte, amit akart, amikor a helyes útra térítette a pártbeli elvtársakat. Most többtízezernyi nagyszerű káderünk van parasztokból, akik értenek a kolhozépítéshez és a kolhozok vezetéséhez. Ezek a káderek az 1930-as év hibáin okultak és nevelődtek. De ezek a káderek ma nem volnának meg, ha a párt akkor nem látta volna be hibáit és nem javította volna ki azokat idejében.

A másik példát már az ipari építés területéről veszem. A Sahtü-kártevés időszakában elkövetett hibáinkra gondolok. Hibáink abban állottak, hogy nem számoltunk ipari kádereink technikai elmaradottságának egész veszélyével, belenyugodtunk ebbe az elmaradottságba és a nagyarányú szocialista ipari építkezést ellenséges indulatú szakemberek segítségével akartuk elkezdeni, saját gazdasági kádereinket pedig a burzsoá szakemberek mellett álló rossz komiszárok szerepére kárhoztattuk. Bizonyára emlékeznek rá, hogy gazdasági kádereink akkor milyen kelletlenül ismerték be hibáikat, milyen kelletlenül ismerték el technikai

elmaradottságukat és milyen nehézkesen tették magukévá „a technika elsajátításának" jelszavát. És mi történt? A tények azt mutatják, hogy „a technika elsajátítása" jelszavának megvolt a foganatja és kedvező eredményekkel járt. Most tíz- és százezernyi nagyszerű bolsevik gazdasági káderünk van, akik már elsajátították a technikát és elöreviszik iparunkat. De ezek a kádereink ma nem volnának meg, ha a párt meghátrált volna a saját technikai elmaradottságukat elismerni nem akaró gazdasági szakemberek makacssága elől, ha a párt akkor nem látta volna be saját hibáit és nem javította volna ki azokat idejében.

Egyes elvtársak azt mondják, hogy nem célszerű nyíltan beszélni hibáinkról, mert hibáink nyílt beismerését ellenségeink gyengeségünk jelének foghatják fel és kihasználhatják. Ez badarság, elvtársak, merő badarság. Ellenkezőleg, hibáink nyílt beismerése és becsületes kijavítása csak erősítheti pártunkat, emelheti pártunk tekintélyét a munkások, a parasztok, a dolgozó értelmiség szemében, csak növelheti államunk erejét és hatalmát. És ez a fő. Legyenek velünk a munkások, a parasztok és a dolgozó értelmiség — akkor minden egyéb rendbejön.

Más elvtársak azt mondják, hogy hibáink nyílt beismerésével kádereinket esetleg nem nevelni és edzeni fogjuk, hanem gyengíteni és bomlasztani, tehát kímélnünk és óvnunk kell kádereinket, kímélnünk kell önérzetüket és nyugalmukat. Ecélból azt ajánlják, hogy takargassuk elvtársaink hibáit, tompítsuk a kritika élét, vagy ami még jobb — húnyjunk szemet e hibák előtt. Ez a felfogás nemcsak gyökeresen helytelen, hanem a legnagyobb mértékben veszélyes is, veszélyes elsősorban azokra a káderekre nézve, amelyeket „kímélni" és „óvni" akarnak. Kímélni és óvni a kádereket hibáik takargatásával annyi, mint feltétlenül tönkre-

tenni ezeket a káderekét. Minden bizonnyal tönkretettük volna bolsevik kolhozkádereinket, ha nem tártuk volna fel az 1930-as év hibáit és nem tanítottuk volna őket e hibák példáján. Minden bizonnyal tönkretettük volna bolsevik ipari kádereinket, ha nem tártuk volna fel elvtársainknak a Sahtü-kártevés időszakában elkövetett hibáit és nem tanítottuk volna ipari kádereinket e hibák példáján. Aki kádereink önérzetét hibáik takargatása útján kímélni akarja, az tönkreteszi mind a káderekét, mind a káderek önérzetét, mert hibáik takargatásával megkönnyíti új, talán komolyabb hibák megismétlődését, amelyek bizonyára a káderek teljes kudarcát idézik elő, ami nem válik majd „önérzetük" és „nyugalmuk" egészségére.

„Právda" 90. sz.
1937 április 1.

Sztálin. A pártmunka fogyatékosságairól és a trockista és egyéb kétkulacsosok felszámolását célzó rendszabályokról. (A marxizmus-leninizmus kis könyvtára 52. sz.) Szikra 1949. 42—47. old.

[A PÁRT LEGYŐZHETETLEN, HA NEM FÉL A KRITIKÁTÓL ÉS AZ ÖNKRITIKÁTÓL...]

«A SzK(b)P története. Rövid tanfolyam» «Tanulságok» c. zárófejezetének 5. pontja

1938

5. A párt története továbbá arra tanít, hogy a párt nem töltheti be a munkásosztály vezetőjének szerepét, ha sikereitől elkapatva, kezdi elbízni magát, ha nem veszi észre munkája fogyatékosságait, ha fél beismerni hibáit, ha fél azokat idejében, nyíltan és becsületesen kijavítani.

A párt legyőzhetetlen, ha nem fél a kritikától és az önkritikától, ha nem palástolja el a munkájában előforduló hibákat és fogyatékosságokat, ha kádereit a pártmunka hibáin tanítja és neveli, ha idejében ki tudja javítani hibáit.

A párt elpusztul, ha titkolja hibáit, ha takargatja a kényes kérdéseket, ha fogyatékosságait a megelégedettség hazug ünnepi külseje mögé rejti, ha nem tűri a kritikát és önkritikát, ha az önteltség és önimádás érzése vesz rajta erőt és kezd megpihenni babérain.

„A politikai pártnak a saját hibáihoz való viszonya — mondja Lenin — egyik legfontosabb és legbiztosabb ismérve a párt komolyságának

és annak, miként teljesíti a *valóságban* kötelességét *osztálya* és a dolgozó *tömegek irányában.* A hibát nyíltan beismerni, okait feltárni, kielemezni a helyzetet, amely a hibát szülte, gondosan megvitatni, hogy milyen eszközökkel lehet a hibát kijavítani — íme ez jellemzi a komoly pártot, így teljesíti a párt kötelességét, így neveli és tanítja az *osztályt,* s azután a *tömegeket* is" (Lenin Művei. XXV. köt. 200. old.).*

Továbbá :

„Azok a forradalmi pártok, amelyek eddig elpusztultak, azért pusztultak el, mert *elbizakodtak,* nem tudták meglátni, miben rejlik az erejük és *féltek beszélni gyengéikről.* De mi nem pusztulunk el, mert nem félünk beszélni gyengéinkről és megtanuljuk leküzdeni a gyengeséget" (Lenin Művei. XXVII. köt. 260—261. old.).

A Szovjetunió Kommunista (bolsevik) Pártja története. Rövid tanfolyam. Szikra 1949. 379—380. old.

* *Lenin.* „Baloldaliság" — a kommunizmus gyermekbetegsége. 44—45. old., vagy: *Lenin.* Válogatott művek. 2. köt. 713. old.

TARTALOM*

Sztálin. A kritikáról és önkritikáról ..... 5—62

[BECSÜLETES ÉS FORRADALMI ÖNKRITIKÁT !] A Központi Bizottságnak a SzK(b)P XV. kongresszusán mondott politikai beszámoló III. fejezetének „A párt állapota" c. 1. pontjából. 1927 december 3. 5

AZ ÖNKRITIKÁRÓL. „A Központi Bizottság és a Központi Ellenőrző Bizottság áprilisi együttes plénumának munkájáról" c., a SzK(b)P moszkvai szervezete aktíva-gyűlésén mondott beszéd 1. fejezete. 1928 április 13. 10

SZERVEZZÉTEK MEG AZ ALULRÓL JÖVŐ TÖMEGKRITIKÁT. A Komszomol VIII. kongresszusán mondott beszéd II. fejezete. 1928 május 16. 21

LEVÉL A KOMMUNISTA AKADÉMIÁN MŰKÖDŐ PÁRTÉPITÉSI KÖR TAGJAIHOZ. 1928 június 8. 26

AZ ÖNKRITIKA JELSZAVÁNAK ELSEKÉLYESITÉSE ELLEN. 1928 június 26. 30

[ÚJ OSZTÁLYELTOLÓDÁSOK ÉS AZ ÖNKRITIKA JELSZAVA.] „A jobboldali elhajlás a Szovjetunió Kommunista (bolsevik) Pártjában" c., a SzK(b)P Központi Bizottsága és a Központi Ellenőrző Bizottsága együttes plénumán mondott beszéd II. pontjából. 1929 április .. 42

* A szögletes zárójellel megkülönböztetett címek a szerkesztőségtől származnak.

[A SZOCIALISTA VERSENYBEN A TÖMEGEK TEVÉKENY FORRADALMI ÖNKRITIKÁJA JUT KIFEJEZÉSRE.] „A verseny és a tömegek munkalendülete" c., E. Mikulina „A tömegek munkaversenye" c. könyvéhez írt előszóból. 1929 május 11. 47

[NEM LEHETÜNK MEG ÖNKRITIKA NÉLKÜL.] Sztálin elvtársnak A. M. Gorkijhoz írott leveléből. 1930 január 17. 48

[MI NEM FÉLÜNK BESZÉLNI GYENGÉINKRŐL.] A „Válasz a kolhozparaszt elvtársaknak" c. cikkből. 1930 április 3. 49

[AZ ÖNKRITIKA KIFEJLESZTÉSÉRŐL.] A SzK(b)P XVI. kongresszusán a Központi Bizottság nevében mondott politikai beszámoló II. fejezetének 7., „A növekedéssel járó nehézségek, az osztályharc és a szocializmus egész fronton kifejlesztett támadásai" c. pontjából. 1930 június 27. 53

[AZ EMBEREK ELLENŐRZÉSÉRŐL ÉS A KÁDEREK NEVELÉSÉRŐL HIBÁIK FELTÁRÁSA ÚTJÁN.] „A pártmunka fogyatékosságairól és a trockista és egyéb kétkulacsosok felszámolását célzó rendszabályokról" c., a SzK(b)P Központi Bizottságának plénumán mondott beszédhez fűzött zárszóból. 1937 március 5. 55

[A PÁRT LEGYŐZHETETLEN, HA NEM FÉL A KRITIKÁTÓL ÉS AZ ÖNKRITIKÁTÓL...] „A SzK(b)P története. Rövid tanfolyam". „Tanulságok" c. zárófejezetének 5. pontja. 1938. 61

Szerkesztő: Czóbel Ernő. — Műszaki vezető: Gortvai Tivadar

(72) — 2036 — 501755. Athenaeum Nyomda N. V. (Fv.: Soproni Béla)

2.— Ft